

LETO XXII. Štev. 197

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVČE
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1944 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZEA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

NA ŠESTI SEJI LONDONSKE KONFERENCE O SUEZU

Gledišča se niso zblížala

Pakistanski in drugi predlogi položaja niso bistveno spremenili

London, 21. avg. Ne današnji posebni sestanki ne govori na šesti seji konference o Suez niso privedli do nikakega zblížanja med obema glavnima tezama v poravnavi sueškega spora. Vrsta delegatov je danes popoldne celo z nekaterimi dodatnimi predlogi dopolnila Dullesov načrt, ki ga je po drugi strani Krišna Menon danes na sestanku z novinarji temeljito analiziral in mu izpodbil njegove glavne argumente.

Vodje delegacij arabskih dežel, članic Bagdadske zveze, so skušali davi v Londonu najti možnost za kompromis med obema glavnima predlogoma, ki sta ju sprožila včeraj popoldne ameriški zunanji minister Dulles in indijski delegat Krišna Menon za poravnavo sueškega spora. Pri tem sta jih podprla delegata Etiopije in Španije. Predstavnik angleške delegacije pa je opoldne izjavil, »da praktično ni upanja, da bi dosegli kompromis ali da bi se ta dva predloga približala drug drugemu.

Zahodu se mudi

Oba predloga se razlikujeta v bistvu; ameriški določa mednarodni organ za upravo in kontrolo nad Suezom, indijski pa pripoznava egiptovsko upravo in lastništvo nad sueško družbo ter priporoča, naj bi ustanovili mednarodni organ s posvetovalno pristojnostjo in nalogo, da bi vzdrževal stike z egiptovsko upravo. Glasovanje o teh predlogih je praktično nemogoče, ker se je konferenca že prvi dan iz-

Popravki v Dullesovem načrtu

Kakor običajno, je bila plenarna seja konference v popoldanskih urah. Delegati Pakistana, Irana, Turčije in Etiopije so stali sedem spremenljivih predlogov k zahodnemu predlogu o mednarodni upravi prekopa. Vsi ti predlogi se nanašajo na manj važna in nekatera tehnična vprašanja in ne pomenijo bistvenih sprememb v načrtu zahodnih držav. Pakistanski zunanji minister Hamidul Caudri je menil, da je zahodni načrt primerna podlaga za pogajanja z Egiptom, če bodo sprejeti njegovi in spremenljivi predlogi delegatov Etiopije in Turčije. Caudri je dejal, da ne more biti govora o tem, da bi konferenca vsilila svojo voljo Egiptu. Zato je tudi pakistanska vlada privolila v udeležbo na konferenci. Ko je primerjal indijski in ameriški načrt, je rekel, da pomeni mednarodna uprava do njegovega mnenja boljše izhod. V enem izmed spremenljivih predlogov, ki ga je potem stavil, je tudi zahteval, da bi morala mednarodna uprava Sueškega prekopa upoštevati suverenostne pravice Egipta. Caudri je še zahteval, naj bi mednarodno konvencijo o upravljanju prekopa sklenili šele po pogajanjih z Egiptom.

Etiopski delegat je prav tako sprožil in pojasnil nekatere pobude in predloge k zahodnemu načrtu. Po njegovem govoru se

Naser o enotnosti arabskega sveta

Kairo, 21. avg. (Reuter). — V razgovoru s sodelavcem sirskega časnika »Al Džar« je predsednik Naser izjavil, da zdaj vsak Egiptčan čuti, da ni sam, marveč da uživa podporo milijonov ljudi arabskih dežel, katerih napredka nobena sila na svetu ne more več ustaviti.

»Arabski svet,« je rekel predsednik, »je sklenil, da bo sam izkoristil svoja naravna bogastva, in vsi tisti, ki si prizadevajo, da bi okrnili zakonite pravice Egipta, ne kršijo samo egiptovskih suverenostnih pravic, namreč nasprotujejo tudi razvoju, ki ga smatrajo za oviro imperialistične politike na arabskem vzhodu.«

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 22. avgusta
Sončno vreme s spremenljivo oblačnostjo. V sipskem svetu krajevne plove ali nevihte. Jutranje temperature med 12 in 16, v Primorju okoli 22, najvišje dnevene med 26 in 28 stopinj Celzija. Zjutraj po kotlinah megla.

rekla proti sklepanju s formalno večino.

Tudi danes je bila diplomatska dejavnost v zvezi s konferenco v Londonu zelo živahna. Spet je bilo več sestankov. Sovjetski zunanji minister Šepilov je imel daljši razgovor z italijanskim ministrom Martinom, ki se je malo prej sestel z nemškimi ministrom Brentanom. Ameriški zunanji minister Dulles pa je sprejel delegata Indonezije in Cejlona, tik pred sejo konference pa je bil sam pri ministrskem predsedniku Edenu, pri katerem je bil nov tajni sestanek treh zahodnih ministrov.

Po vseh teh sestankih so bili v krogih zahodnih držav mnenja, da je treba nujno in naglo ukrepati, po možnosti še danes, kar praktično pomeni, da zahodne sile odklanjajo nadaljnjo splošno razpravo o sproženih predlogih, kakor jo je davi sugeriral Krišna Menon na sestanku z novinarji. Značilna je izjava španskega zunanjega ministra Artaja, ki je takoj potem odpoval v Madrid, namreč da sta »stališči Zahoda in predlog ameriške delegacije za špansko vlado povsem nesprejemljiva.«

je razvila živahna debata, v kateri so sodelovali delegati ZDA, Indonezije, Švedske, Avstralije, Španije, Italije, Norveške, Danske in Francije. Potem so sejo za 15 minut prekinili.

Med debato je tudi španska delegacija predložila spremenljivi predlog k Dullesovemu načrtu. Za špansko delegacijo bi pomenil Dullesov predlog možno podlago za pogajanja z Egiptom, če bi v točki 3 besede upravo

SUEŠKE SUGESTIJE IZ NEW YORKA

Kako vskladiti interese Egipta in zahodnih dežel

New York, 21. avg. (Tanjug) — Vse kaže, da zahodne države polagoma opuščajo svoje prvotne zahteve glede Sueza in se tako po mnenju opazovalcev v OZN približujejo stališču, ki prevladuje na svetu. Današnji »New York Times« pravi, da bi bilo napak, če bi razumeli to kot šibkost zahodnega sveta.

Ameriški tisk pripisuje velik pomen včerajšnjim nasprotujočim si predlogom Dullesa in Menona, kakor piše »New York Times«. Zanimivo pa je, da tudi politični opazovalci v OZN izražajo mnenje, ki ga je izrekel v »New York Herald Tribune« Walter Lippmann. Ta je med drugim menil, da so našli med dvema nasprotujočima si stališčema solidna tla za razgovore. Po njegovem mnenju bi bil Zahod pripravljen priznati egiptovsko pravico tudi glede plovice po Sueškem prekopu z dvema pogojema: 1. da Egipt privoli v to, da bi moderniziral pogodbo iz leta 1888; in 2. da bi ustanovili svojo družbo, ki bi vodila plovo neodvisno od politike egiptovske vlade.

Lippmannovo mnenje so označili med delegacijami v OZN za »realnejše gledanje na sueško vprašanje. Čeprav večina delegacij poudarja, da brez sodelovanja Egipta tega vprašanja ni moč obravnavati, vendar menijo, da bi lahko bili Lippmannovemu načrtu prilagodeni zahodni predlogi podlaga za nadaljnje razgovore na širši mednarodni podlagi, če bi imele vse zainteresirane dežele priložnost, da bi izrazile svoje mnenje.

V OZN vidijo tako v Menonovi kakor v Dullesovih predlogih pobudo, da bi plovo po Sueškem prekopu vključili v okvir pristojnosti OZN. V prvem in drugem

Sueškega prekopa zamenjali z »egiptovsko upravo«, tako da bi se glasilo: »Zato... naj bi bilo v egiptovski upravi... ustrezno predstavništvo skupnosti dežel, ki uporabljajo prekop.« Norveški delegat Lange meni, da je španski predlog enak nezadosten kakor indijski, ker ne gre tako daleč v smeri zaupanja in zagotovitve pravičnega in učinkovitega upravljanja prekopa, kar je v interesu vseh na konferenci zastopanih dežel. Njemu se zdi ameriški načrt boljši in primernejši kot podlaga za pogajanje z Egiptom.

Ameriški zunanji minister Dulles pa je takoj sprejel vse predložene spremenljive predloge pakistanskega delegata, kar so potem storili tudi mnogi drugi delegati, predvsem predstavniki skandinavskih dežel, ki do danes niso brez pridržka podpirali prvotnega ameriškega načrta.

Kitajski nogometaši pri predsedniku Titu

Brioni, 21. avg. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz Tito je dopoldne v navzočnosti kitajskega veleposlanika Vu Sju Cuana sprejel člane kitajske nogometne reprezentance z generalnim sekretarjem komiteja za telesno vzgojo in šport LR Kitajske Džan Fi Goujem na čelu.

Sprejemu so prisostvovali podpredsednik in generalni sekretar Nogometne zveze Jugoslavije Branko Pešić in Milorad Lišanin, predsednik Nogometne zveze Slovenije Jože Gerbec in tajnik komisije za mednarodne stike NZJ Aleksander Paštrovič.

Potem ko so kitajski nogometaši izrazili svoje zadovoljstvo in hvaležnost za današnji sprejem, se je predsednik republike z njimi pristrčno razgovarjal ter se zanimal za razvoj športa na Kitajskem. Po sprejemu je predsednik Tito prosil svoje goste, naj sporoče njegove tople pozdrave vsem športnikom in mladini Kitajske.

predlogu je govora o tem, da bi OZN pošiljali poročila o plovi po prekopu in da bi vrhovni mednarodni forum seznanili z vsemi problemi, ki bi se utegnili sčasoma pojaviti. V OZN je hkrati opaziti prepričanje, da bo sueški problem prišel pred OZN, ki bo morda skušala v duhu nedavnih Hammarskjöldovih pobud vskladiti koristi Egipta s koristimi ostalih zainteresiranih dežel.

RADIKALI ZA FEDERACIJO

Francije in Alžira ter za nemudne upravne in politične reforme v Alžiru

Pariz, 21. avgusta (Tanjug) — Francoska radikalno-socialistična stranka je zahtevala takojšnjo ureditev alžirskega vprašanja na podlagi »federalnih odnosov« med metropolo in Alžirrom. Ta zahteva radikalne stranke je izražena v letnem poročilu vodstva, ki so ga poslali vsem federacijam pred 52. nacionalnim kongresom.

»Stranka sodi, da se je prepud med muslimanskim in francoskim prebivalstvom v Alžiru znatno poglobil in da se je upor še bolj razširil.« Tako radikali presojuje rezultate politike Roberta Lacosta. Zato zahtevajo, naj vlada v dejanjih potrdi, da Francija izpolnjuje dane obljube.

V strankinem programu je tudi zahteva po prenehanju sovražno-ost. Čeprav ne kritizira pošiljanja vojaških okrepitev, smatra strankino vodstvo za nujno potrebo uveljavljanje obširnih političnih reform: izpustitev političnih priporočil, zoper katere niso vložili obtožnice, svobodo nacionalni-

Indonezijski poslanik izročil akreditivna pisma

Brioni, 21. avg. (Tanjug). — Predsednik republike Josip Broz Tito je dopoldne ob 8.30 sprejel na Brionih prvega indonezijskega poslanika dr. Soedarsona, ki mu je izročil akreditivna pisma.

Pri tem so bili navzoči namesto odsotnega državnega sekretarja za zunanje zadeve državni podsekretar Dobrivoje Vidič, generalni sekretar predsednika republike dr. Jože Vilfan in šef protokola predsednika republike dr. Sloven Smolaka.

Indonezijskega veleposlanika sta spremljala prvi sekretar Raden Buntarian in ataše Sudarto Pravitronogoro.

V Djakarti odslej naše veleposlaništv

Beograd, 21. avg. Zvezni izvršni svet je sprejel v skladu s prej doseženim soglasjem med jugoslovansko in indonezijsko vlado, da bodo poslaništvi v Beogradu in Djakarti povišali na stopnjo veleposlanštev, odlok, s katerim se naše dosedanje poslaništvo v Djakarti poviša v veleposlaništv. Ta odlok začne veljati 22. avgusta t. l.

Konvencija o vzdrževanju meje z Albanijo

Beograd, 21. avg. (Tanjug). — V Tirani je bila 17. avgusta t. l. podpisana konvencija o čuvanju in vzdrževanju mejnih znamenj na jugoslovansko-albanski meji.

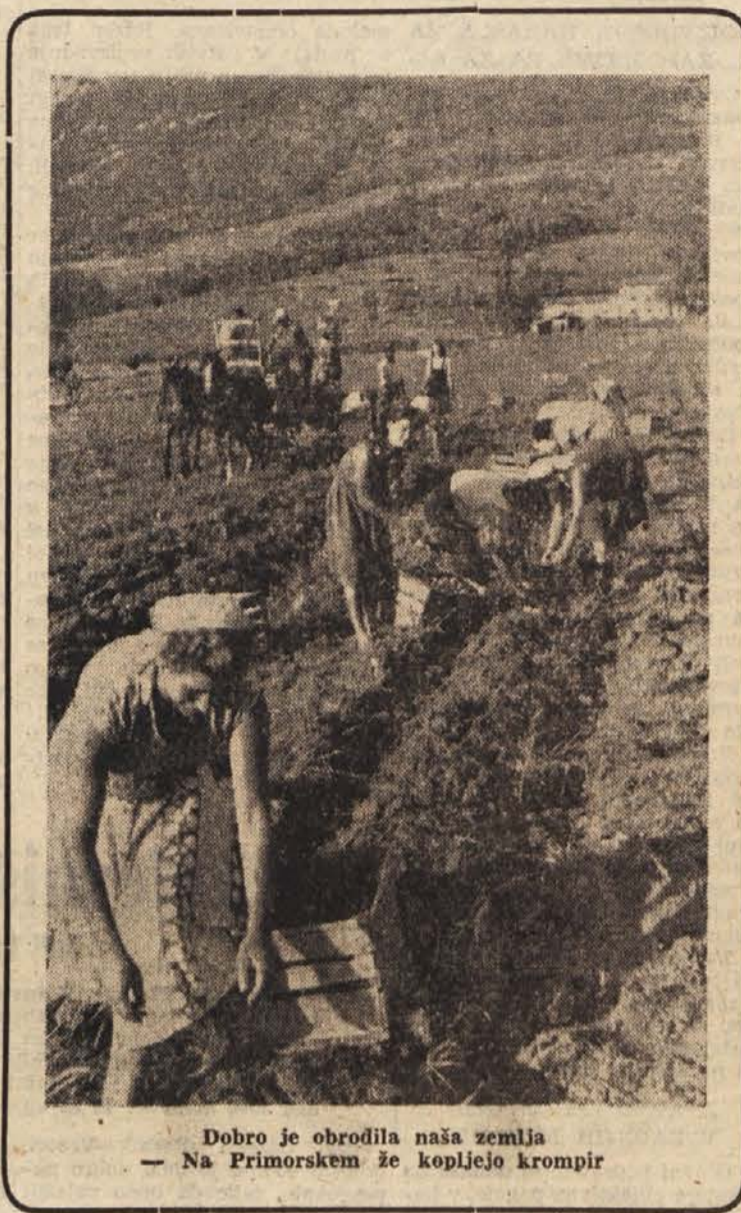
V letih 1954/55 je prišlo do celotne obnove te državne meje. Konvencija določa vrsto ukrepov za čuvanje in redno vzdrževanje mejnih znamenj in naprav. V imenu jugoslovanske vlade jo je podpisal polkovnik Karlo Suman, v imenu albanske pa polkovnik Lambi Premti.

SE ENKRAT KRISNA MENON O SUEŠKEM SPORU

Samo Egipt lahko zagotovi svobodno in varno plovo po Sueškem prekopu

London, 21. avg. (Tanjug). — Indijski delegat na londonski konferenci Krišna Menon je danes znova apeliral na zahodne države, naj spremenijo svoje stališče o sueškem vprašanju in ne postopajo že unaprej nesprejemljivih pogojev o možnosti, da bi se začela z Egiptom pogajanja o mirni poravnavi sueškega spora. »Napačno je misliti, da je Indija na strani Egipta in proti zahodnim državam,« je rekel Menon. »Indija je življenjsko zainteresirana na Sueškem prekopu, saj gre po njem blizu 70% njene zunanje trgovine. Indija smatra za koristno idejo o pogajanjih z Egiptom, ker je Egipt edini, ki lahko zdaj zagotovi svobodno plovo po prekopu.«

Krišna Menon je odgovarjal danes celo uro na mnoga vprašanja domačih in tujih novinarjev v Londonu na veliki tiskovni konferenci na sedežu indijske delegacije. »Ne vem, kako se bo ta konferenca končala,« je pripomnil v odgovoru na neko vprašanje, »toda mi smo tu že prvi dan zasedanja spoznali, da na tej konferenci ni mogoče glasovati, ker je najbolj prizadeta država — Egipt — odsotna. Zato bo bržčas potrebno, da vsaka delegacija ponovno izrazi svoje gledišče o predlogih ameriške in indijske delegacije. Menon je pripomnil, da bo to pojasnjevanje gledišč

Dobro je obrodila naša zemlja
— Na Primorskem že kopljejo krompir

teško podalo popolno sliko, ker na konferenci ni večine ali manjšine, pač pa mnogo različnih deljenih mnenj.

Krišna Menon je izjavil, da je položaj vsekakor zelo resen, ker je precej upanja, da bodo mnogi sprejeli ameriški osutek resolucije, v katerem je mnogo dobrih idej. Po Menonovem mnenju si Dulles odkritosrčno prizadeva, da bi našel sporazumen izhod, vse pa kaže, da je v svojih ukrepih vezan na maksimalne zahteve ostalih svojih partnerjev.

Indijski delegat je zelo obširno pojasnil posamezne točke indijskega predloga za poravnavo sueškega spora. Dejal je, da so skoraj vse točke namenoma premalo precizirane, ker bi morali biti podrobni in precizni sklepi sad pogajanj z Egiptom. Že zdaj pa je najvažnejše upoštevanje dejstva, da glavne zahteve vseh na konferenci zastopanih držav po zagotovitvi svobodne in varne plovice tudi ni izpolnjevala stara sueška družba, marveč egiptovske oblasti. To dokazuje tudi primer, ko so prepovedali izraelskim ladjam plovo po prekopu, ko je bilo na sueškem področju razen stare družbe še kakih 40.000 angleških vojakov. Svobodno plovo brez diskriminacije po Menonovem mnenju lahko zagotovi samo Egipt kot dežela, ki ima svoje ozemlje obkraj prekopa in zato je treba prav to deželo pogodbeno vezati na spoštovanje tega bistvenega načela.

Na neko drugo vprašanje je Krišna Menon odgovoril, da ima ves ta spor značaj globoke krize zaupanja na svetu. Do te krize je prišlo tako zaradi vojaških groženj in gospodarskih ukrepov zahodnih držav kakor tudi zaradi ukrepov Egipta, ki je kar čez noč zapečatil vrata stare družbe. Če pa hočemo obnoviti zaupanje, je rekel Menon, se moramo pogajati ter skleniti pogodbe in konvencije.

Potem je indijski predstavnik nekoliko izpopolnil svoj včerajšnji predlog, češ da bi se bilo treba v primeru pravnega spora med posvetovalnim organom, ki bi predstavljal mednarodne interese in pomagal egiptovski upravi prekopa, ter med to upravo, zateči k arbitrarni mednarodnega sodišča ali OZN. Za Indijo je glavno, da ostane prekop odprt za plovo, vse drugo pa so nebitvene podrobnosti, o katerih bi se lahko sporazumeli na pogajanjih. Krišna Menon je nastopil proti pripombi zahodnih držav, da »mora biti prekop ločen od vpliva politike ene same dežele« in da »profiti od prekopa ne smejo koristiti izključno sebičnim interesom ene same dežele. Menon je rekel, da so vse te zahteve v bistvu nesmiselne.

Nobenih pogajanj brez Makariosa

Nikosia, 21. avg. (Reuter). — Vršilec dolžnosti poglavarja grške pravoslavne cerkve na Cipru episkop Antimos je izjavil, da nobenih pogajanj o ciprskem vprašanju ni moč začeti v odsotnosti arhiepiskopa Makariosa. V episkopovem poročilu, objavljenem danes popoldne, je rečeno, da je izmišljena in neutemeljena sleherni zveza med nedavno deklaracijo odporiškega gibanja EOKA in etnarhijo, o čemer so pisali nekateri britanski časniki. Prav tako so neutemeljena tudi poročila, da je prišlo do zakulisnih razgovorov med katerim koli članom ciprske etnarhije in britansko vlado. Etnarhija ponovno poudarja, da nobenega napredka v ciprskem vprašanju ni moč doseči, preden se arhiepiskop Makarios ne bo vrnil iz pregnanstva.

London, 21. avg. (Reuter). — Davi je bilo uradno objavljeno, da se britansko stališče do arhiepiskopa Makariosa »ni prav nič spremenilo.« Ugibanja o morebitnem Makariosovem povratku iz pregnanstva so se pojavila v britanskem tisku v zvezi z zatijem, ki ga je opaziti v zadnjih dneh na Cipru. Arhiepiskop Makarios pa še ni izrazil svojega mnenja o premirju, ki ga je razglasil general Digens.

IZ PROBLEMATIKE NAŠEGA GOSPODARSTVA

Kaj kaže naraščanje plač

v gospodarstvu v prvih šestih mesecih in delovna storilnost

Celotni znesek dela narodnega dohodka, izplačan v obliki plač v gospodarstvu in upravi ter za razne socialne dajatve, je bil v prvem polletju letošnjega leta v primerjavi z lanskim letom večji za dobrih 16 milijard. Vtem ko so znašala lani v prvem polletju ta sredstva 191.248 milijonov, so narasla letos na 207.349 milijonov, od tega je bilo izplačanih za pokojnine in ostale socialne dajatve 54.628 milijonov, za plače v državni upravi 38.304 milijone, vse ostalo pa odpade na plače v gospodarstvu.

PROIZVODNJA NARASLA ZA 5 %, ZAPOSLITVE PA ZA 8 %

Zvišanje plač je za našo gospodarstvo pozitivno gibanje samo v primeru, če ga spremlja ustrezno povečanje proizvodnje. Zato je treba analize v tem oziru delati v dveh smereh: v smeri proučevanja naraščanja števila zaposlenih, to se pravi, ali so plače narasle zato, ker se je z zaposlitvijo nove delovne sile povečala proizvodnja, in v smeri proučevanja naraščanja delovne storilnosti, to se pravi, ali smo pri sedanji delovni sili dosegli večjo proizvodnjo.

Podatki za prvih šest mesecev letošnjega leta kažejo, da sta industrijska in rudarska proizvodnja v prvem polletju lanskega leta narasla za 5 %; ostale gospodarske panoge so v primerjavi s prvem polletjem lanskega leta narasle za 5 %, ostala gospodarska področja pa so za zdaj v glavnem na isti stopnji. V gradbeništvu smo celo nekoliko nazadovani. Ali pa je tudi število zaposlenih naraslo oziroma padlo v ustreznem sorazmerju?

V industriji in rudarstvu smo imeli letos v začetku julija 8 % več zaposlenih kakor lani. Za plače na novo zaposlenih smo torej izdali več, kakor je znašala vrednost nove proizvodnje, ki je narasla, kot rečeno, samo za 5 %. Drugače povedano, delovna storilnost je celo nekoliko padla.

Takšno je to gibanje v celoti. Pri tem pa je več momentov, ki v znatni meri popravijo sklep o tem, da delovna storilnost v industrijskih in rudarskih podjetjih na splošno pada.

ZNATNO ZBOLJŠANJE V ZADNIH MESECIH

Glavni popravek se nanaša na nekatere objektivne pogoje, v katerih se je razvijalo gospodarsko življenje v prvem polletju. Predvsem so dolga letošnja zima in razne vremenske nezgode v poletnih mesecih znatno otežile redno proizvodnjo. To nam nazorno pokažejo indeksi industrijske proizvodnje po mesecih od začetka leta. Če označimo indekse mesečne proizvodnje v lanskem letu s 100, tedaj se je gibal proizvodnja v prvem polletju letošnjega leta po mesecih takole: januar — 83, februar — 83, marec — 103, april — 101, maj — 104 in junij — 114. Vidimo torej, da industrija in rudarstvo od zimskih mesecev dalje zelo hitro naraščata.

Glede delovne storilnosti se je znašlo zlasti v težavnem položaju naše gradbeništvu. Glede na celotno proizvodnjo do junija lanskega leta so dosegla gradbeništvu podjetja v letošnjem letu samo 67 % proizvodnje, število zaposlenih pa je znašalo po tej primerjavi letos junija 71 %. Neugodno vreme je seveda v največji meri prizadelo prav to gospodarsko panogo, ki je bila v prvih mesecih letošnjega leta

malone omrtvičena. Razen tega so nastale v načrtih proizvodnje in pripravljanju projektov skoraj vedno velike zamude, mnogi prejšnji industrijski programi pa so v skladu s spremembami v naši gospodarski politiki odpadli. Zato smo ustavili tudi ustrezna gradbena dela.

Nekatera gradbena podjetja so bila v pričakovanju konkretnih načrtov in programov, izvirajočih iz splošne preusmeritve v letošnji investicijski politiki, primorana odložiti vsi delovno silo tudi v mesecih, ko ni bilo dela, da bi se lahko uspešneje lotila dela, brž ko bi se začela pričakovana izgradnja. Ta podjetja pa so se zelo obotavljala, da bi svoje zmogljivosti prilagodila novim razmeram in da bi v skladu z manjšim obsegom gradbenih del ter z zahtevo po večji uporabi mehanizacije v gradbeništvu zmanjšala število delavcev, zlasti nekvalificiranih. Precej so se obotavljala tudi v tem, da bi se manjša podjetja združila in tako osredila svoje zmogljivosti, kar pomeni za mnoge izmed njih edini izhod, da se obrže tudi v spremenjenih pogojih trga gradbenih storitev.

Zadnje mesece so se razmere v tem oziru že zboljšale. Kljub temu, da je znašala n. pr. vrednost gradbene proizvodnje v primerjavi z mesečnim povprečjem lanskega leta letos v februarju samo 28 %, število zaposlenih pa 61 %, je v juliju vrednost gradbenih del narasla že na 85 %, število zaposlenih pa na 81 %.

NORME IN PREMIJE

Čeprav še nimamo pri rokah urejenih podatkov o preseženih normah in izplačanih premijah, vendar lahko rečemo, da je bila posledica izpopolnitve plačnega sistema po teh načelih znatno zvišanje plač v gospodarstvu. Statistični podatki sicer še ne kažejo, da sta vzporedno s tem naraščala tudi obseg proizvodnje in število zaposlenih, konkretne analize v podjetjih pa že jasno kažejo, da je bila posledica sistema norm in premij večja zainteresiranost za povečanje delovne storilnosti. Na drugi strani pa bi bilo tudi nerealno pričakovati, da bo ta sistem takoj rodil večje sadove v celotnih gospodarskih pokazateljih.

Zdi se nam, da je celo nekako normalno, da pride najprej do zvišanja plač spriču presežanja norm in do izplačila premij in da se šele čez nekaj časa začne to razvijati v pravo vzdušje splošne zainteresiranosti v podjetjih za povečanje delovne storilnosti, za znižanje proizvodnih stroškov in za bolj rentabilno poslovanje.

M. Bc.

Na železniški progi Beograd-Bar

tudi letos ponekod nadaljujejo dela

Beograd, 21. avg. Z investicijami v znesku 2.635 milijonov, odobrenimi z družbenim planom, so se tudi letos ponekod nadaljevala dela na jadranski železniški progi Beograd-Bar, zlasti na odsekih Resnik-Vreoci ter Titograd-Bar. Progo gradi zdaj kakih 15 podjetij, ki imajo zaposlenih nad 4000 delavcev in ki uporabljajo sodobno mehanizacijo.

Na odseku Resnik-Vreoci, dolgem 40 km, je delo dobro napredovalo, tako da bodo položili tračnice najbrž že letos. Ker je bila železniška proga od Beograda do Resnika zgrajena že prej, bo Beograd od začetka prihodnjega leta z normalno železniško progo povezan s kolubarskim premogovnim področjem, kjer bodo v kratkem dogradili veliko susilnico za premog in druga poslopja.

Na odseku Vreoci-Valjevo, ki je tudi dolg kakih 40 km, bodo letos končana manjša zemeljska dela. Na tem odseku so opravili že nad 95 % vseh del, potrebnih za zgraditev nasipa. Tako je po-

laganje tračnic že omogočeno. Zgrajena so tudi že postajna poslopja, skladišča, zapornice in druge prometne naprave. Letos pa še ne nameravajo polagati tračnic, ker bi potrebovali za to še 1.800.000.000 din.

Na odseku Valjevo-Titovo Užice-Priboj na Limu-Kolašin-Titograd letos ni večjih del, razen da grade nekaj daljših predorov, med njimi predor »Bukovi«, dolg 3901 m, ter predor »Zlatibor«, dolg 6100 m. Prvega predora so zgradili že 350 m, drugega pa kakih 200 m. Predora »Mojkovac«, dolgega 3200 m, so zgradili kakih 500 m.

Na tem delu železniške proge opravljajo manjša dela na 30 km dolgem odseku Priboj-Prijepolje, kjer so zgradili nad 70 opornih zidov in mostov ter opravili kakih 30 % zemeljskih del. Na odseku Titograd-Kolašin in Valjevo-Bukovi pa letos skoraj sploh niso delali.

Letos so sploh največ napravili na odseku Titograd-Bar, dolgem 56 km, na katerem so večinoma že dogradili nasip. Najtežavnejšem objektu jadranske železnice, v predoru Sozini, ki bo najdaljši železniški predor v naši državi, so prebili doslej 3500 m, ostalo pa je še kakih 2700 m.

Nadaljevala so se tudi dela na premostitvi Skadrskega jezera z nasipi in mostovi. Na odseku Morče bodo zgradili čez jezero 80 m dolg, od otoka Vranjina do Tankega ritča pa 200 m dolg most. Graditev tega dolgega mostu hitro napreduje, čeprav zahtevajo delavci na velike težave; zlasti težko je graditi temelje za opornike, ker je na dnu jezera mnogo blata. Otoka Vranjina in Le-

Etiopski veleposlanik v Ljubljani

V ponedeljek je obiskal Ljubljano etiopski veleposlanik gosp. Hlefige z soprogo. Ogledal si je Litostrojo, obiskal predsednika OLO dr. Marijana Dermastio, ob 11. uri pa je gosp. veleposlanika s soprogo sprejel predsednik Izvršnega sveta LRS tovariš Boris Kraigher. Popoldne se je gospod veleposlanik napotil v Zagreb. Spotoma si je ogledal tekstilno tovarno »Novoteks« v Novem mestu.

Amortizacija 3% obveznic državnega konvertiranega dolga

Dne 21. avgusta je bilo osmo žrebanje 3-odstotnih obveznic državnega konvertiranega dolga z namenom, da bi ga amortizirali. Za amortizacijo so bile izžrebane obveznice vseh serij, katerih številke se končujejo takole: 044, 050, 112, 121, 187, 250, 251, 289, 322, 391, 394, 411, 418, 434, 437, 509, 530, 615, 633, 661, 700, 773, 812, 873, 899, 963, 998.

Izžrebane obveznice bodo izplačevale začetni s 1. oktobrom 1956 blagajne vseh poslovnih enot Narodne in Komunalne banke.

Potrošniški krediti naraščajo

Sodeč po podatkih ankete, ki jo je organizirala Narodna banka v desetih večjih mestih, je število uporabnikov potrošniških kreditov do uveljavljenja sklepa o novih olajšavah za te kredite znatno naraslo. Od 10. do 31. julija so dobili ljudje v podružnicah Narodne banke v 10 mestih 786 milijonov potrošniških kreditov, od 10. do 30. junija pa samo 518,6 milijonov. To pomeni, da so

PRED OTVORITVJO II. MEDNARODNE RAZSTAVE VIN

V družbi 18 tujih držav

Mednarodna ocenjevalna komisija je doslej podelila 31 zlatih medalj, od katerih so jih dobila slovenska vina 21

Vtem ko mednarodna komisija za ocenjevanje vin zaključuje s svojim delom, se v paviljonih Gospodarskega razstavišča skrbno pripravljajo na svečano otvoritve druge mednarodne razstave vin. Na razstaviščnem poslopiju bodo v soboto, 25. avgusta zaplopolale zastave 19 sodelujočih držav, kar pomeni največjo mednarodno udeležbo na prireditvah te mlade ustanove. Ob 11. uri dopoldne bodo razstavo odprli, pred tem pa bodo ob 8.30 dopoldne svečano proglasili rezultate ocenjevanja in nagradjenem predali in diplome.

Doslej je komisija od skupno poslanih 243 domačih in 147 tujih vzorcev ocenila 251 in pri tem določila 31 zlatih, 109 srebrnih in 22 bronastih medalj. Ze doslej objavljeni rezultati so razveseljevali in prepričljivi dokaz kvalitete jugoslovanskih, predvsem pa naših slovenskih vin, saj je nedvomno objektivnem mednarodni forum (v komisiji sta dve tretjini tujcev) dodelil od 31 kar 21 zlatih medalj za slovenska vina, razen tega pa še 39 srebrnih in 4 bronaste medalje. Hrvatska je do-

slej prejela 1 zlato, 39 srebrnih in 4 bronaste, Srbija 2 zlata, 16 srebrnih in 1 bronasto medaljo. Vse medalje so prejela naravna jugoslovanska vina.

Velik uspeh so pri ocenjevanju dosegla madžarska vina, saj so bila vsa nagrajena z medaljami, pri čemer odpade večina na bronaste. Špancem so dodelili 4 medalje, od katerih je ena namerjena 72 let staremu vinu z Malage. Vsa ocenjena vina bodo tudi v celoti razstavljena na razstavi. Tudi letošnja prireditve se bo delila na komercialni in oficijalni (soprogandni) del. V prvem bo sodelovalo 30, pri drugem pa 58 podjetij. Zastopniki podjetij bodo sklepali kupne pogodbe, če pa predstavnikov podjetij ne bo na razstavi, bo z vsemi komercialnimi podatki razpolagala uprava razstavišča. Komerčni dnevi bodo vsak dan od 8. do 10. ure dopoldne in 28. avgusta ves dan. Prireditelji so se zares potrudili, da bi letošnja razstava pomenila pomemben dogodek v razvoju naše izvozne trgovine z vinom, še več, evropske vinske trgovine na sploh. V ta namen so povabili nad 500 tujih in domačih vinskih trgovcev. Na razstavi pa si bomo lahko ogledali poleg bogate izbire vinskih vzorcev tudi vinogradniške in kletarske stroje (filtri, vinske črpalke, polvatomatske polnilne naprave) — izdelke domače ter švicarske, zahodnonemške, avstrijske in italijanske industrije.

Na tiskovni konferenci so prireditelji poudarili, da je osnovna naloga podobnih prireditev pri nas, v ostri mednarodni konkurenci pokazati, kaj smo dosegli v tej panogi, hkrati pa si širše odpreti vrata na svetovno tržišče. Kajti če govorimo o vzrokih naše razmeroma skromne udeležbe v svetovni vinski trgovini, je pomankljiva propaganda za naša vina na enem prvih mest.

Grška ladja odpotovala iz dubrovnškega pristanišča

Šolska ladja grške kraljevske mornarice »Armatolos«, na kateri so gojenci grške pomorske vojne akademije, je včeraj odplula iz dubrovnškega pristanišča Druž. potem ko je bila dva dni na obisku. Ladja je krenila dalje na svoje šolsko potovanje, ki jo bo privedlo do afriških pristanišč.

Med razstavo bodo na Gospodarskem razstavišču različne družabne prireditve. Na dan otvoritve bo zvečer vinska trgatev, prihodnjo soboto in nedeljo pa gostovanje »Veselega teatra« iz Maribora.

Sledovi potresa izginjajo

Za preostala popravila v Ilirski Bistrici in okolici bi potrebovali še okrog 32 milijonov dinarjev

Za preostala popravila bi potrebovali še okrog 32 milijonov dinarjev. Bralci se gotovo še spominjajo potresa, ki je dne 31. januarja poškodoval 1139 stanovanjskih hiš in drugih gospodarskih objektov v Il. Bistrici. Posebna občinska komisija je takrat ocenila škodo na 171.000.000 dinarjev.

Kmalu po nesreči je dal OLO Koper kot pomoč 10.000.000 dinarjev. Od tega zneska so 5 milijonov porabili za popravilo poškodovanih hiš in nekaterih prostvenih objektov, 2.500.000 dinarjev je bilo porabljenih za popravilo državnih stanovanjskih hiš, 500.000 dinarjev za popravilo gasilskega doma v Il. Bistrici, 2.000.000 dinarjev pa so razdelili privatnikom v obliki kratkoročnih kreditov.

Od 1139 poškodovanih poslopij jih je bilo 1033 zavarovanih pri DOZ-u, 102 pa nista bili zavarovani. DOZ je škodo na 1033 poškodovanih poslopijih ocenil na

37.065.000 dinarjev, izplačal pa je 19.948.000 dinarjev zavarovalnine. Na nezavarovanih poslopijih je pa bilo 28.300.000 dinarjev škode.

DOZ je škodo, na osnovnih hišah v Trnovem, Kuteževem, Vrbovem, Koritnici, Kosezah, Sembijah, Zabičah, Novokračini, Spodnjem Zemonu, Suhorju, Harijah, Premu, Preložah, Jelšanah, na Dijaškem domu, gimnaziji in otroškem vrtcu v Il. Bistrici ocenil na 2.371.758 dinarjev, izplačal pa je 1.576.641 dinarjev. Ta vsota in še 5 milijonov od pomoči, ki jo je dal OLO Koper, je zadostovala komaj za popravilo Dijaškega doma, gimnazije, osnovne šole in otroškega vrtca v Il. Bistrici. Nezadostna je tudi pomoč privatnikom, ki bi potrebovali še okrog 5 milijonov dinarjev, da bi poškodovane hiše spet uredili.

Posebno je pereče vprašanje poškodovanih vodovodnih naprav in rezervoarjev. Občutno so bili poškodovani vodovodi v Il. Bi-

strici, Knežaku, Jasenu, Dolenjah in Jelšanah. V Il. Bistrici je potres močno poškodoval glavni cevovod na dolžini 250 metrov. Kje so okvare, bo zelo težko ugotoviti, ker poteka cevovod ob desnem bregu pod strugo Bistrice. Poškodovano je tudi zajetje. Samo za popravilo tega vodovoda bi bilo potrebnih še najmanj 8 milijonov dinarjev. V Knežaku je kapaciteta izvirkov po potresu padla za 50 odstotkov. Tu bo potrebo zjeti nove izvirkice, sicer bodo vsačani v primeru suše ostali brez vode. Za to bi bilo potrebnih okrog 3 milijone dinarjev. V Jasenu so močno poškodovana zajetja, ki so bila zgrajena leta 1904. V primeru suše bi okrog 210 prebivalcev te vasi ostalo brez vode. Za popravilo tega vodovoda bi potrebovali 6.000.000 dinarjev. Zabiče, Podgraje in Kutezevo imajo močna poškodbe pri zajetjih in deloma na razdelilnem omrežju. Potrebovali bi okrog 3 milijone dinarjev za popravilo. V Dolenjah je celotna vodovodna naprava stodotnostno poškodovana in neuporabna. Za popravilo bi potrebovali okrog 2.000.000 dinarjev. V Jelšanah so poškodovani zajetja, rezervoar in razdelilne cevi. Za popravilo bi potrebovali okrog 800.000 dinarjev. Skupno je potres napravil na vodovodih okrog 22.800.000 dinarjev škode.

Občinski ljudski odbor je sestavil posebno poročilo o do sedaj izvršenih delih in o pomoči, ki bi bila še potrebna ter poročilo poslal na Izvršni svet — sekretariatu za splošno gospodarstvo LRS v Ljubljano. Za dokončno popravilo poškodovanih hiš bi bilo potrebnih še 2.500.000 dinarjev, za popravilo državnih stanovanjskih hiš še 4.000.000 dinarjev, za popravilo vodovodov 22.800.000 dinarjev in 3 milijone dinarjev za kratkoročne kredite privatnikom. Skupno bi potrebovali še 32.300.000 dinarjev pomoči. Ker občinski ljudski odbor sam nima potrebnih sredstev, upa, da bo glede na pasivnost kraja dobil potrebno denarno pomoč, da bo potem še pred nastopom zime popravil, kar je poškodovano.

P. A.

Zasedanje obeh zborov OLO Maribor

Milan Apih prevzel mesto predsednika OLO Maribor

Maribor, 21. avgusta. Danes sta zasedala v Mariboru oba zbora OLO. Na dnevnem redu je bila razprava in pregled o problematiki v zvezi s pregledom in pritrditvijo zaključnih računov gospodarskih organizacij za leto 1955. Zbora sta sprejela tudi odlok o dopolnilnih plačah in polničnih dodatkih uslužbencem in delavcem iz proračunskih ustanov in finančnih samostojnih zavodov. Posebna točka dnevnega reda je

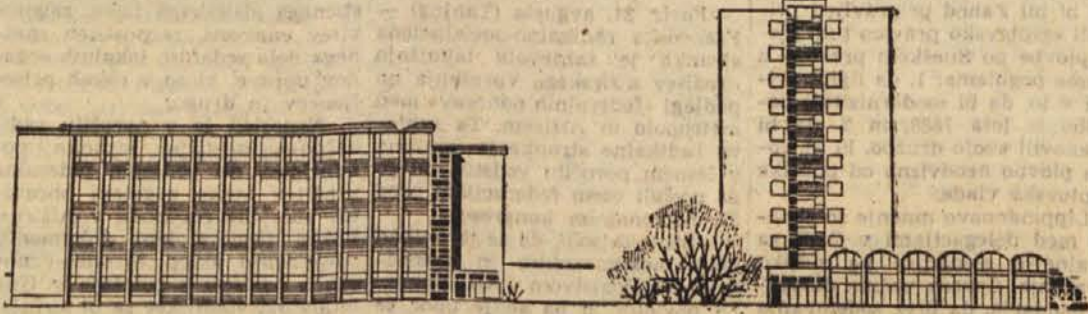
bila izvolitev novega predsednika in podpredsednika okraja.

Mesto predsednika OLO je prevzel dosedanj direktor Radia Slovenije Milan Apih, mesto podpredsednika pa dosedanj načelnik gospodarskega oddelka OLO inženir Tine Lah. Na novo izobeno mesto odhaja namreč poleg dosedanjega predsednika Toneta Boleta tudi podpredsednik Ivo Janžekovič. Verifikacijska komisija je danes potrdila tudi pravilnost nedavnih nadomestitev volitev v 7. in 21. mariborski volilni enoti, ki sta izvolili za ljudska odbornika Milana Apiha in inženirja Laha.

O problematiki v zvezi s pregledom zaključnih računov gospodarskih organizacij je govoril inženir Tine Lah. Med drugim je opozoril na dejstvo, da imajo organi delavskega samoupravljanja ponekod napačno metodo za vodenje svojih podjetij. Različna stališča hoče uveljaviti več posameznikov hkrati; čeprav je direktor tisti, ki naj zve samoupravnih organov vodi in odgovarja za podjetje. Ponekod so pomanjkljive organizirane tudi razprave na sejah delavskih svetov, spriču česar člani niso poljudno seznanjeni s problematiko.

K diskusiji se je oglašil tudi bivši predsednik Tone Bole, ki je opozoril na zaključni račun letošnjega prvega polletja. Ponekod je negativna težnja po ustavljanju produkcije zaradi težav na tržišču. Politiko zalog je voditi s hrih vidikov državne ekonomije, ker zaloge niso rezultat slabe gospodarske politike. Diskutiral je tudi sekretar OK ZKS Vlado Majhen, ki je med drugim opozoril še na nepravilno tarifno politiko v podjetjih, češ da je vedno posvečajo ponekod premo pozornosti osnovnim proizvajalcem.

SKRB ZA DELOVNI NARAŠČAJ ZAHTEVA GRADNJO VAJENSKIH DOMOV

Pomanjkanje šolskih prostorov in internatov je resna ovira za močnejši razmah vajenskega šolstva pri nas. Razmere so tako nevzdržne, da zahtevajo hitre in temeljite rešitve. Nekatere gospodarske panoge so že začele resno razmišljati, kako pomagati svojim vajencem. Pri tem segajo po sredstvih iz skladov za kadre.

Združenje podjetij gradbene stroke in industrije gradbenega materiala se je med prvimi odločilo za gradnjo nove vajenske šole in internata. Pred nekaj dnevi so že objavili rezultate natečaja, pri katerem je prvo nagrado prejel idejni osnutek ing. arh. Borisa Vidmarja, drugo nagrado pa idejni osnutek abs. arh. Petra Mulčkovskega. Prvo nagrajen osnutek predstavlja trinadstropni petetažni trak z učilnicami, orientiranimi proti severovzhodu, delavniški trakt z lastnim dostopom in devetnadstropno stavbo s pritrilnim traktom, ki bi služila za vajenski internat.

V Združenju podjetij gradbene stroke in industrije gradbenega materiala se bo še ta teden odločilo, po katerem predloženem osnutku bodo začeli graditi.

Devizni tečaj

Na rednem sestanku so bili dne 21. avgusta 1956 zaključki po naslednjih tečajih:

US dol.	—	4250.—	1316.66	Lstg
—	12.050.—	11.018.92	1211.77	DM 130.000.—
—	119.282.68	1870.09	Firs 960.—	800.—
—	916.45	996.19	Sirs 62.000.—	56.000.—
—	36.977.37	536.37	Lit 760.—	800.—
—	1368.66	Lit 571	431.—	431.40
—	529.—	529.—	983.33	Hfl
—	65.600.—	730.93	Eg. Lstg	—
—	226.18	obr. dol. Avstr.	—	—
—	4300.—	3869.05	1189.69	obr. dol. Dan.
—	750.—	150.—	obr. dol. Fin.	610.—
—	650.—	674.36	124.78	obr. dol. Norv.
—	630.—	775.03	158.34	obr. dol. Turc.
—	715.—	731.—	143.66	obr. dol. Arg.
—	1000.—	800.—	821.97	175.69
—	1368.66	Lit 571	431.—	431.40
—	529.—	529.—	983.33	Hfl
—	65.600.—	730.93	Eg. Lstg	—
—	226.18	obr. dol. Avstr.	—	—
—	4300.—	3869.05	1189.69	obr. dol. Dan.
—	750.—	150.—	obr. dol. Fin.	610.—
—	650.—	674.36	124.78	obr. dol. Norv.
—	630.—	775.03	158.34	obr. dol. Turc.
—	715.—	731.—	143.66	obr. dol. Arg.
—	1000.—	800.—	821.97	175.69
—	1368.66	Lit 571	431.—	431.40
—	529.—	529.—	983.33	Hfl
—	65.600.—	730.93	Eg. Lstg	—
—	226.18	obr. dol. Avstr.	—	—
—	4300.—	3869.05	1189.69	obr. dol. Dan.
—	750.—	150.—	obr. dol. Fin.	610.—
—	650.—	674.36	124.78	obr. dol. Norv.
—	630.—	775.03	158.34	obr. dol. Turc.
—	715.—	731.—	143.66	obr. dol. Arg.
—	1000.—	800.—	821.97	175.69

Opombe: Številke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. tečaj v Zagrebu, 3. srednji tečaj FLRJ, 4. azlo v %.

Izpolnjevanje obveznosti

Proces zoper škedenjske profitašiste v Trstu, ki se je zaključil z razglasitvijo ostrih zapornih kazni ne glede nato, da ne bodo izvršene sprčo amnestije iz leta 1953, ni nasprotoval temeljnemu načelom pravosodja samo zato, ker je policija z nedopustnimi sredstvi obtožencem izsilila priznanje in ker so obtožbo tako montirali, marveč predvsem zato, ker je sprčo političnega značaja inkriminiranega dejanja protizakonita cela vrsta ukrepov od aretacije profitašistov lani v marcu do ponovne zavrtnite zahtev za govnornikov na sami razpravi, da bi za ta primer veljal člen 6. londonske spomenice.

V tem členu spomenice sta se vladitvi Italije in Jugoslavije zavzeli, da ne bosta preganjali ljudi, ki so delali v zvezi s tržaskim vprašanjem, preden je bilo z londonskim sporazumom urejeno. Tudi na podlagi dekreta vladnega komisarja Palamare v Trstu, s katerim je izrecno prepovedano preganjati ljudi iz kategorije, določene v členu 6. spomenice, bi bilo torej logično, da bi tržaski proces ustavili, kakor je obramba tudi zahtevala. Ne moremo zamolčati odgovornosti italijanske vlade, ki ni nič učinkovitega ukrenila za uveljavljanje člena 6. londonske spomenice in tudi ne za to, da bi sodišče upoštevalo Palamarov dekret, ki je bil že tako izdan leto dni prepozno.

Italijanska vlada ima v tem oziru mednarodno obveznost in zato ne morejo veljati njeni argumenti, da je sodstvo v Italiji neodvisno in da se zato vlada ni mogla vmešavati v poslovanje tržskega porotnega sodišča. Kam bi pa prišlo mednarodno pravo, če bi lahko vsako krajevno sodišče neovirano omalovaževalo mednarodne obveznosti svoje države!

Gre torej za očitno kršitev londonske spomenice, kar zbuja zaskrbljenost, če že nič drugega. Ta zaskrbljenost je tem večja, ker se pripravljajo tudi druge podobne procese, med njimi tudi proces proti petdesetim pripadnikom bivše Beneške čete NOV, ki se je v drugi svetovni vojni borila na strani zaveznikov. Akte, na podlagi katerih naj bi sestavili obtožnico proti borcem Beneške čete, so že izročili sodišču v Florenci. Vzlic temu, da pomenijo že same priprave na takšen proces kršitev člena 6. londonskega sporazuma, kakor tudi člena 16. mirovne pogodbe z Italijo, ki izrecno prepoveduje preganjanje ljudi, ki so se med drugo svetovno vojno borili na zavezniški strani proti Mussolinijevemu fašističnemu režimu.

Nesporna je dolžnost italijanske vlade ne le, da odločno onemogoči to akcijo, da ustavi vse sodne procese zoper profitašiste, kakor je proces, ki ga pripravljajo proti borcem Beneške čete, marveč tudi, da zagotovi popolno rehabilitacijo obsojenih škedenjskih Slovencev. Samostojnost sodstva ne more biti preteza za

toleriranje nezakonite sodne prakse, ki se načrtno uveljavlja v očitem nasprotju s svečanimi mednarodnimi obveznostmi italijanske države.

Odveč pa tudi ne bo, če ponovimo, da takšne akcije sodišča v Italiji resno ogrožajo razvoj in tudi samo zaupanje, na katerem slone stiki med Italijo in Jugoslavijo.

Proti razsodbi tržskega porotnega sodišča na procesu zoper škedenjske profitašiste je bil vložen priziv na apelacijsko sodišče. Od odločitve apelacijskega sodišča v tem konkretnem primeru, kakor tudi od nadaljnjega ukrepanja italijanske vlade in sodstva v novih primerih takšne vrste, je odvisno, ali se bodo sedanji dobro obetajoči stiki med našima dvema deželama še nadalje ugodno razvijali ali pa bo spet oživilo sumničljenje in nezaupanje, ki sta ovirala prijateljsko sodelovanje v pokopani minulosti.

L. U.

ODKOPAVANJE V RUDNIKU MARCINELLE

Charleroi, 21. avg. (AFP). — Na podlagi najnovejših podatkov o položaju v rudniku Marcinelle so inženirji in tehniki presodili, da je v globini 1035 m, kjer je ostal glavni del porušeni rudarjev, zrak zastrupljen in da ni več nobenega upanja, da bi še koga živnega rešili iz rovov. Vendar so v minuli noči reševalna dela nadaljevali. Pričakujejo, da bodo reševalci še nočjo prodrli v globino 975 m.

Sukarnovo potovanje v Peking in v Evropo

Djakarta, 21. avg. (Nova Kitajska). — Predsednik indonezijske republike Sukarno bo obiskal Kitajsko. V Peking bo prispel bržkone 29. septembra. Obisk bo trajal 14 dni in se bo Sukarno udeležil tudi proslav 1. oktobra — dneva ustanovitve LR Kitajske.

Dr. Ahmed Sukarno

Uradno je bilo tudi objavljeno, da bo Sukarno konec avgusta potoval v Sovjetsko zvezo, septembra pa v Českoslovaško, Avstrijo in Jugoslavijo.

REPUBLIKANSKA KONVENCIJA V SAN FRANCISCO

»V ELEGANTNEM MESTU SE ZABAVAJO«?

Na konvenciji nobenih posebnih težav — Nixonove akcije padajo

San Francisco, 21. avgusta. (Tanjug) — Jubilejna 26. konvencija v stoletni zgodovini Republikanske stranke, ki je začela sinoči svoje štiridnevno zasedanje, se bo, kakor vse kaže, nadaljevala v čisto drugačnem vzdušju, kakor je potekala prejšnji teden konferenca demokratov v Chicagu. Razlika ne bo samo v tem, da bo republikanski sestanek trajal en dan manj, niti v tem, da bo program pripravili hitreje in brez javnih razprav, marveč bo mnogo krajša, bolj zgoščena in bolj neposredna. Tako namreč trdijo republikanski voditelji. Napovedano je tudi

znatno manjše število govornikov. Kar se tiče strankarskih programov nasploh se je znašla ameriška javnost v zadnjih dneh v neprijetnem položaju, ker so ji prikazali dve nasprotni sliki o razmerah v ZDA. Demokrati so jo prepričevali, da je Republikanska stranka izgubila hladno vojno v škodo ameriških narodnih koristi, republikanci pa zdaj dokazujejo, da so si ameriški farmarji spet pridobili samozavest in dostojanstvo, ki so jim ga odvzeli »socialistični« demokrati v industriji. Pri tem navajajo še jubilejni argument, da so imeli republikanci v zadnjih 100 letih

Belo hišo v rokah 56 let. Vse notranje težave bodo odstranjene, ker je najvažnejše vprašanje že vnaprej urejeno: Eisenhower bo po splošnem mnenju izvoljen z aklamacijo.

Med Stassenom in Nixonovimi prijatelji je prišlo do kratkega statističnega dvoboja. Stassen je nastopil z rezultati nove ankete, iz katere je videti, da bi dobila lista Eisenhower-Nixon 8 % manj, kakor če bi bil Eisenhowerjev volilni partner kdo drug. Dva prvaka desnega krila pa s svojo anketo dokazujejo, da bi dobila lista Eisenhower-Nixon 55 %, lista Eisenhower-Herter, ki jo predlaga Stassen, pa samo 25 % vsega verjetnega števila glasov.

Pretrjana samozavest in samozadovoljstvo med delegati pa ni po volji dvema vplivnima komentatorjema iz republikanskih vrst. Predsednik desnega krila Randold Hearst ml. opozarja na to, da bi bilo »pretrjeno upanje v volilni uspeh za predsednikovo stranko usodno«. Raston pa v »New York Timesu« očita delegatom, da so »prišli v San Francisco, ne da bi kaj proučili, marveč da bi se v elegantnem mestu dobro zabavali in da »začenjajo največjo politično igro, kar se jih je kdaj lotila kaka stranka, z bolnim in starim predsednikom«. Gre za to, ali je Eisenhower po dveh boleznih v svojem 56. letu jasno domel svojo dolžnost, da izbere najboljšega človeka, ki bi postal predsednik ZDA, če bi izvoljeni predsednik umrl. Če bi delegati razmišljali o teh dejstvih in delali na njihovi podlagi, tedaj bi morali znova proučiti vprašanje predsednika, pravi Raston.

Vzlic uradnemu zagotavljanju pa še zmerom ni gotovo, ali bo potekala republikanska konferenca brez običajnega boja za podpredsedniškega kandidata. Onozovalcem se zde zelo značilni tile dogodki: odkrit nastop zelo dobro obveščene »New York Timesa« proti Nixonu, vztrajen Stassenov optimizem, da »čed dalje več delegatov podpira njegovo akcijo«, in vest, da bi pripel Eisenhower na konferenco dan prej, kakor je bilo prvotno napovedano.

Eisenhower v San Francisco

Izpadi proti demokratom na konvenciji republikancev

San Francisco, 21. avg. (AP). Kongres ameriške republikanske stranke se je danes nadaljeval. Nocoj je prispel v San Francisco tudi predsednik Eisenhower.

Guverner države Washington Arthur Langley je podal na sinočni seji glavni referat, v katerem je izrekel priznanje republikanski vladi predsednika Eisenhowerja in menil, da je »ameriškimu narodu prinesla mir, blaginjo in napredek«. Langley je

zatem napadel Demokratsko stranko, češ da je »dvašest let sejala neslogo in deficitizem v ameriške zadeve« in da se je njena vladavina končala s »korupcijo«.

Senator Langley se je zavzel za Nixonovo ponovno kandidaturu in menil, da je Nixon izpričal svoje sposobnosti.

Tudi vodja republikanske manjšine v senatu William Knowland je ostro kritiziral demokrate, češ da so »devali v nič zunanje ministra Dullesa prav pred njegovim odhodom na londonsko konferenco o Suez«.

Na današnji seji je nacionalni odbor republikanske stranke sprejel formulacijo državljanjskih pravic, v kateri odobravajo sklep vrhovnega sodišča glede segregacije črncev v javnih šolah ZDA. »Ta formulacija, ki jo bodo vključili v strankin predvolilni program, je podobna formulaciji, sprejeti na kongresu Demokratske stranke, čeprav v njej ni govora o »življenjskem pomenu sklepa vrhovnega sodišča«, kot je to rečeno v programu demokratov. Obe stranki pa ostro obsodijo »uporabo sile« pri uveljavljanju sodnega odloka o prepovedi rasnega razlikovanja.

OD ATLANTIKA DO PACIFIKA (II)

Jeklo, ki je Amerika

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Pittsburg, avgusta. **K**o je bila ploha mimo, so se pojavili na obzoru Pittsburga obrisi mrtvih visokih peči. Dva ali trije dimniki so še tieli; tisoči mrtvih stolpov so pričali o stavki jeklarjev.

Od rudnikov Pennsilvanije do Velikih jezer v smeri Detroita in Chicaga je v gostih delavskih naseljih, razsutih po vznožju pogorja Apalacia, skupaj s pečmi ugasnilo življenje naselij, ki so spravila Ameriko na noge. Dežela je nekaj tednov trepetala pred posledicami. Potem je bila naposled podpisana kolektivna pogodba in tovarne so se začele pripravljati na obnovo proizvodnje. Toda brazgotine so ostale.

»Lajžak« stavka

»Dolgotrajna stavka«, je objavila prodajalna moške galanterije »Adam« na lepaku, ki je zavzel vsa izložbena okna, »nam je zapustila za petdeset tisoč dolarjev presežnega inventarja: cene smo znižali na polovico, vse mora v denar.«

Kramarji in bankirji, klobučarji in čevljarji, peki in sladoleđarji in celo trgovci, ki prodajajo rabljene avtomobile, so ponujali stankajočim kredit. Ko armada 650.000 ljudi, ki kalli jeklo, ostane brez tedenske mezde in prepuščena državni pomoči za brezposelne, se ji ne pridružijo samo stotisoči delavcev sorodnih industrijskih panog. Tudi trgovine in avtobusi, bifeji in lekarnice, mesnice in kinematografi so prizadeti.

Tokrat je bila stavka ena izmed »lajžih«. Sovpadla je z odhodom mnogih delavcev na dopust in trajala samo mesec dni. Toda vsakdo v Pittsburgu vas bo prezirljivo pogledal, če ga boste vprašali, koliko je resnice v članku »Businessweeka« s hvalisavim naslovom »Stavka, ki je bolj podobna pikniku«. Neki kolega iz lokalnega časnika je k temu pripomnil: »Delavci so izgubili pri mezdah 250 milijonov dolarjev. Industrija ni sknila 10 milijonov ton jekla, toda s tistimi 8,5 dolarja podražitve pri toni, bo škoda že nadoknadila.«

Komaj je minil dan, ko je bilo objavljeno, da so lastniki jeklarn popustili, že je prizadevne prebivalce Pennsilvanije zadela nova nesreča: hudourniki so odnesli na stotine hiš. Poplavljene ceste so pričale o devetih izgubljenih življenjih in o dveh milijonih dolarjev škode.

Po uraganu pred dvema letoma je bila to največja nezgoda, ki je prizadela zelene gozdiče Pennsilvanije in sajaste strehe njenih prebivalcev.

Mesto Melonov

Od New Jerseyja proti »osrednjemu živcu Amerike« — Detroitu — so velikanski mostovi, in ti skyway (nebeške poti) skupaj s kovinskimi grotami rafinerij in martinovih pečih, so priča o vzponu te dežele in tridih rokah slovenskih revežev, ki so v njene temelje pretočili potoke svojega znoja in slavo svoje spretnosti in moči.

Laos izven zvez

Peking, 21. avg. — Radio poroča, da je predsednik laoske vlade princ Suvana Fuma, ki je zdaj na uradnem obisku na Kitajskem, izjavil, da bo politika Laosa dosledno nevtralna in da se Laos ne bo pridružil nobeni vojaški zvezi. Fuma je rekel, da je laoska vlada srečna, ker lahko po stihih med laoskimi in kitajskimi predstavniki na ženevski konferenci o Indokini in na azijsko-afriški konferenci v Bandungu utrdi svoje stike z LR Kitajsko.

Poudaril je, da se Laos, čeprav je majhna dežela, zaveda dolžnosti, ki mu jo nalaga zemljepisni položaj in zato ne bo nikoli ničesar ukrenil, kar bi lahko postalo nevarno za njegove sosedje.

Danes popoldne je predsednik Mao Ce Tung sprejel laosko delegacijo pod vodstvom ministrskega predsednika Suvana Pume. Na sprejemu so bili še podpredsednik republike Ču De, ministrski predsednik Ču En Laj in drugi.

Govorili smo o stoletju jekla. V tej ali oni obliki vsebuje 85 odstotkov vseh ameriških proizvodov več ali manj tega jekla. Blizu polovica delavcev ZDA živi od jekla. Njihov sindikat sodi med najbolj organizirane in najresnejše delavske zveze dežele. Lastniki orjaških jeklarskih korporacij pa so si zaslužili sloves najbolj trdovratnega nasprotnika organiziranega delavstva v ZDA.

Pittsburg je živa podoba veličine tega vzpona in surovosti spopadov med interesi, v znamenju katerih ta vzpon poteka.

Na kamniti palači državne pošte piše na spominski plošči, da jo je zgradil sekretar za finance Melon. Gozd razkošno razsvetljenih vodometov v parku iz marmorja in zelenja je posvečen drugima dvema Melonom. Nebo-tičniki iz stekla in jekla nosijo ime Melonov, in eden izmed njih je bil svojčas guverner sosednega Michigan.

Tisto, kar so bili graditelji Wallstreeta za New York, je bila družina Melonov za Pittsburg. Njihovo cesarstvo si je postavilo razkošen spomenik v četrti, katero vežejo s pokvečenimi bajtami okrog tovarniških dimnikov edino le nešteti mostovi prek dveh pittsburgskih rek. Ti pa zadostujejo, da zakladi, pridobljeni s pretopljeno rudo, preidejo v bleščeča poslopja bank in upravnih štabov druge metropole Pennsilvanije, toda po jeklu prve na svetu. Po jeklu, ki je Amerika.

Jaša Levi

Pogled na del San Francisca

Poskusni balončki v San Francisco

Priprave na voilno kampanjo v ZDA se bližajo koncu. Demokratska stranka je določila svoja kandidata — Stevenona za predsednika, Kifaverja pa za podpredsednika. Republikanska stranka bo to storila na svoji konvenciji, ki pravkar zaseda v San Francisco.

Glavno vprašanje republikanske konvencije ni izvolitev predsedniškega kandidata (ker Eisenhower nima tekmece), marveč podpredsedniškega. Deano krilo si prizadeva, da bi bil podpredsedniški

kandidat zopet Richard Nixon, sedanjí podpredsednik ZDA, liberalno krilo pa meni, da je Nixon tako zelo nepriljubljen, da bi utegnila njegova kandidatura vzlic priljubljenosti Eisenhowerja ogroziti uspeh stranke na volitvah.

Gibanja proti Nixonu načeljuje Eisenhowerjev svetovalec za vprašanja razorožitve Harold Stassen. Ta je nedavno organiziral anketo, ki je pokazala, da bi veljala Nixonova kandidatura stranko nad 4,5 milijona glasov. Zato predlaga, naj bi bil republikanski kandidat za podpredsednika sedanjí guverner države Massachusetts, Christian Herter. Proti Stassenovi anketi pa je organiziral eden izmed voditeljev reacionarnega krila stranke senator Stiles Bridges svojo anketo, ki je baje pokazala, da je Nixon eden najbolj priljubljenih mož in da ga je treba zato vsekokor kandidirati.

Boj za osebnost podpredsedniškega kandidata pa se ne bo izključno z anketami in drugimi »fair« sredstvi, v svojih obapnih naporih, da bi onemogočila Stassenovo gonjo, je desnica predvsem napadla samega Stassena, ki mu pripisuje nezdrave osebne skomine. Ena izmed verzij, ki se širi po hodnikih republikanske konvencije, je, da bi Stassen s Herterjevo pomočjo rad vrzel Nixonu, da bi potem sam dosegel položaj Eisenhowerjevega partnerja na volitvah.

SPET INCIDENT NA

IZRAELSKO-JORDANSKI MEJI

Aman, 21. avg. (Reuter). Predstavniki Arabske legije je danes izjavili, da je neki izraelski odred vdrl kakoga pol kilometra daleč na jordansko ozemlje, pri kraju Umrihan v pokrajini Dzenin in streljal na jordanske straže. Predstavniki je izjavil, da so straže odgovorile na ogenj in ubile dva izraelska vojaka. Na izraelski strani so bili ranjeni trije ljudje. Na kraj incidenta so prišli predstavniki komisije OZN.

Ob izmenjavi egiptске vojaške straže vzdolž Sueškega prekopa.

Z VSEH STRANI SVETA

POLJSKA PRIPOZNAVJE AVSTRIJSKE NEODVISNOSTI

Moskva, 21. avg. (TASS). Odpravnik poslov poljske veleposlanstva v Moskvi Banak je izročil pomočniku sovjetskega zunanjega ministra Patolčeva dokument, s katerim Poljska priznava avstrijsko državno pogodbo in neodvisno ter demokratsko Avstrijo. Po določitih avstrijske državne pogodbe je treba dokumente o pripoznanju avstrijske neodvisnosti deponirati pri sovjetski vladi.

ITALIJA KRVAV BOJ ZA PALERMSKO SADNO TRZIŠČE

Palermo, 21. avg. (Reuter). Policijske oblasti so objavile, da je bilo v zadnjem letu borbe za nadzorstvo nad trgovanjem s sadjem v Palermu, ki ga vodi tajna organizacija »Mafia«, ubitih šest ljudi, trije pa so na skrivnostno način izgubili. Med zadnjimi žrtvami je bil neki trgovec s sadjem, ki je bil minulo soboto aretiran med ubit s strelji iz strojnice. Sadni trg v Palermu je največji v Italiji.

PROUČEVANJE RAKA

Rim, 21. avg. (AFP). Sinoči je bil v Rimu zaključen mednarodni sestanek kankrologov, ki ga je sklicala Mednarodna zveza za boj proti raku. Na sestanku so sprejeli predlog ZDA o konvenciji kankrologov iz vsega sveta, na kateri bi proučili žlečični in črevesni rak, ter francoski predlog o ožjem odobru, ki bo proučeval vpliv žarčenja v ionosferi na nastanek raka.

EGIPT SUDANSKI PROSTOVOLJCI

Kairo, 21. avg. (MEN). Bivši častniki sudanske vojske, ki žive v Egiptu, so sklenili ustanoviti sudanski bataljon, ki se bo vključil v egiptovski narodno-osvobodilno vojsko. Pričakujejo, da bo v tem bataljonu okrog 5000 sudanskih prostovoljcev.

CEJLON STAVKA V PRISTANIŠČU COLOMBA

Colombo, 21. avg. (AP). Tu je davi začelo stavkati 12.000 pristaniških delavcev, ki zahtevajo višje mezde in plačilo za delo o praznikih. Spričo stavke je popolnoma ohromljeno delo v colombijskem pristanišču.

INDONEZIJA DEMONSTRACIJE PROTI FRANCIJI ZARADI ALŽIRA

Djakarta, 21. avg. (AP). Okrog 2000 indonezijskih študentov je demonstriralo pred francoskim veleposlanstvom v Djakarti proti francoski politiki v Alžiru. Do demonstracij je prišlo ob letnici vstaje alžirskih nacionalistov. Skupina študentov je vdrla v poslopje. Veleposlanika ni bilo v njem. Študentje so demonstrirali tudi pred predsedstvom vlade.

ARGENTINA KLERIKALCI IN FERONISTI PROTI ARAMBURU

Buenos Aires, 21. avg. (AP). Po zborovanju Katoliške stranke je na ulicah Buenos Airesa prišlo do hudega pretepa med pristniki predsednika Arambura in te stranke.

Na zborovanju, na katerem so zahtevali podporo pristavev izgnanega predsednika Perona, je bivši zunanji minister Mario Amedeo opozoril na možnost, da bi ustanovili novo stranko, ki bi strela na »katoliških načelih«, hkrati pa sklenila »držižbene reforme predsednika Perona. Amedeo je bil član argentinske vlade generala Lonardija, ki so se postavili potem, ko je bil Peron strmo-glavljen.

MEHIKA STAVKA UCITELJSKNIKOV

Mexico, 21. avg. (AP). Učiteljskinci v Mexicu, ki stavkajo že tri mesece, so danes izjavili, da bodo raje izgubili šolsko leto, kot pa privolili v namero vlade, da jim ne zvisa stipendij. Dijaki

zabevajo tudi obširnejši učni načrt in minimalni delovni čas za učitelje. Od teh zahtev je vlada sprejela samo prvo, toda s pogojem, da bodo stavko takoj prekinili.

ZDA BOMBAŽ ZA BURMO

Washington, 21. avg. (AP). ZDA in Burma sta sklenili sporazum, da bodo ZDA iz svojih kmetijskih presežkov prodale Burmi za 14.250.000 dolarjev bombaža. Na podlagi sporazuma bodo ZDA pošiljale ehombaž v Veliko Britanijo, Zahodno Nemčijo in na Japonsko, kjer ga bodo predelali v tekstili, potem pa blago poslali v Burmo.

Tržčani še vedno odhajajo v Avstralijo

Trst, 21. avg. (Tanjug) Izseljevanje delavcev je še vedno eden izmed glavnih problemov v Trstu. V zadnjih dveh letih je iz Trsta emigriralo v Avstralijo 8967 ljudi. Med njimi je bilo več kot 70 % delavcev. Skoro 35 % od teh je bilo kvalificiranih delavcev, ki so bili zaradi brezposelnosti prisiljeni poiskati si delo v daljnih deželah. Problem je tem težavnejši, ker gre za delavce, stare povprečno 30 do 35 let, spričo česar bo v bodoče tržaskemu gospodarstvu primanjkovalo mlade in kvalificirane delovne sile.

AMERIŠKO-KITAJSKA POGAJANJA

Zeneva, 21. avg. (AP). Ameriški veleposlanik Alexis Johnson in kitajski veleposlanik Vang Ping Nan sta imela danes v Zenevi svoj 56. sestanek.

Z R N A I Z N A Š E G A K M E T I J S T V A

Načrt uredbe o plačah delavcev in uslužbencev kmetijskih zadrug

Posebna komisija Glavne zadrzne zveze FLRJ je izdelala načrt uredbe o plačah delavcev in uslužbencev v kmetijskih zadrugah, ki delajo pri odkupu poljskih pridelkov...

Obeta se obilen pridelek sladkorne pese

Plan proizvodnje sladkorja v Jugoslaviji znaša približno 122.000 vagonov. Na nedavnem zasedanju sveta agronomov v Brajnem vrhu, kjer so skupaj z navzočimi predstavniki sladkornih tovarov analizirali letošnje letino sladkorne pese...

Glede proizvodnje semena sladkorne pese so na zasedanju ugotovili, da imamo že sedaj zagotovljeno seme sladkorne pese za več kot dve leti. Po mnenju strokovnjakov pa ne zadostujejo količine umetnih gnojil, ki jih izkoriščajo za pridelovanje sladkorne pese in bi bilo treba na hektar priložiti vsaj do 800 kilogramov umetnih gnojil.

Gospodarska poslovna zveza bo poskrbela za boljšo oskrbo Ljubljane

Z organizacijo odkupa bo pomagala zadrugam ljubljanskega okraja

Za področje ljubljanskega okraja so kmetijske zadrug pred nekaj dnevi ustanovile Gospodarsko poslovno zvezo, ki naj bi pomagala k napredku kmetijstva in poglabljanju socialističnih odnosov na vasi.

V zadnjih letih smo lahko ugotovili, da so zadrug v ljubljanskem okraju dosegle lepe uspehe pri povečanju proizvodnosti dela in izboljšanju hektarskih donosov. Vendar pa so imela potrošniška središča od tega napredka razmeroma malo koristi, ker so bile vsako sezono velike težave predvsem z odkupom. Kmetijske pridelke so razna trgovska podjetja odkupovala dokaj neorganizirano in stihijno. Ker je bila povezava med kmetijstvom in trgovino slaba, kmetje niso vedeli, katere pridelke potrebuje trg v večjih količinah, prav tako pa trgovska podjetja niso vedela, kolikšni so preseški. Preobilica nekaterih pridelkov in pomanjkanje drugih pa je seveda vplivalo na nestabilnost cen.

Velike spremembe pričakujemo pri odpravljanju teh pomanjkljivosti prav od novostanovljene Gospodarske zveze. Ta si je namreč že za letošnja naloga, da bo organizirala celoten odkup kmetijskih pridelkov, živine, živalskih proizvodov in mesa, gozdnih sadežev in zdravilnih zelišč. Od kmetijskih zadrug odkupljene pridelke bo skušala plaširati brez vmesnega posrednika in potrošniška središča na svojem področju, preseške pa tudi drugod v državi.

Vse doslej je bila s kmetijskimi pridelki slaba ali pa vsaj neenakomerna oskrbljena Ljubljana, kjer potrebuje prebivalstvo velike količine zelenjave, krompirja, mleka, mesa, jaja in drugega. Razna trgovska podjetja so te pridelke čestokrat dovažala v Ljubljano iz oddaljenih krajev, marsikdaj tudi iz drugih republik, čeprav je imela najbližja okolica dovolj tržnih presežkov. Kmetijske poslovne zveze v bodoče bodo imele prodajna mesta v Ljubljani le eno tretjino krompirja od količine, ki jo mesto potrebuje, pa čeprav pridelamo v ljubljanskem okraju toliko krompirja, da bi z njim lahko oskrbeli tri tako velika mesta. Popolnoma jasno je, da so zato ljudje morali plačevati kmetijske pridelke dosti dražje. Svar Gospodarske poslovne zveze v bodoče bodo da bo imela točen pregled o potrebah v Ljubljani in drugih industrijskih središčih in da jih bo zalagala s pridelki po primernih cenah. Razen tega bo s svojo konjunkturo in organizacijsko službo informirala tudi ostala podjetja, ki oskrbujejo mesto, o tem, koliko presežkov imajo kmetijske zadrug. Tako bo preprečila nepotrebno prevajanje

Žlahtne sadike iz Mirozana bodo izboljšale sadjarstvo celjskega okraja

Sadna drevesnica v Mirozanu na Stajerskem je šele na začetku svojega razvoja. Posestvo, ki obsega 35 ha, leži na rahlo nagnjenem pobočju med Zalcem in Libojami ter daje vrtiš dobre gospodarjenja. Nasade sestavljajo večinoma jablanova in hruskovalna drevesa, ki se šibijo pod obilnimi plodovi. Pustili jih bodo, da rodijo še nekaj let, potem jih bodo nadomestili s pomladnimi sortnimi drevesi.

Upravnika drevesnice Korberja sem našel nekje na podstrešju. »Nikar se ne ustrašite naših gospodarskih poslopij. Veste, pri nas je tako, da hočemo najprej urediti nasade in proizvojnjo, šele potem se bomo pobrigali tudi za poslopja.«

Šla sva pogledat nasade. Z debelimi plodovi obtežene veje so se upogibale do tal. V poletni vročini lepo dozorevajoči sadeži so vabili...

»Poglejte, kako rodi takšno drevo! Je s pomsonom dejal upravnik. »Računam, da bomo pridelali letos pet do šest vagonov sadja.« Redno gnojenje — in to ne

samo s hlevskim gnojem, marveč tudi z umetnimi gnojili, s kalijem in fosforjem, jim zares daje odlične rezultate, posebno še, ker po vsakem dežju zalivajo še z gnojnicjo.

Šla sva naprej. Z mladimi sadikami so posadili 6 ha preorane ledine. Ta drevesa so letos že štirikrat škropili proti ušem. Poletno škropljenje sadovnjakov na Stajerskem ni še nič kaj v navadi. Le nekaj zadrug je v celjskem okraju, ki se tudi na tak način prizadevajo zboljšati sadni pridelek.

Pa še nekaj je tukaj zanimivo. Poslužili so se tako imeno-

vanega načina »mulčenja« (kakor pravijo temu v Ameriki): vsa trava, ki zraste pod drevesi, pokosijo in jo nasteljejo okrog debel, da tam segnje. To je način gnojenja sadnega drevja brez istočasne reje živine. Stvar se je obnesla. Ob drevesih lepo trhneta trava in gnojilno korenine.

Polovico sadonosnika, se pravi 3 ha, so zasadili še z ribezovimi sadikami, ki so jih že sami vzgojili iz lani uvoženih sadik iz Avstrije. (Skupno so lani uvozili 3800 prvovrstnih sadik selekcioniranega ribeza, ki bodo služile za razmnoževanje. Tudi letos bodo uvozili nekaj sadilnega materiala ribeza, vendar ne bodo mogli zadostiti povpraševanju po tej kulturi. Ze jeseni bodo zasadili z ribezom še tri hektare zemlje. Večje načrte imajo tudi z jagodovimi nasadi. Zda j jih imajo posajenih okrog 70 arov.

»Ko bo drevesnica urejena, bo preskrbovala vse celjsko področje z izbranimi sortami, je nakazoval prihodnost drevesnice upravnik Korber. »Sčasoma bomo lahko krili v celoti potrebe celjskega okraja, ki znašajo do 35 tisoč novih sadik vsako leto, saj so strokovne komisije, ki so pregledovale teren, izjavile, da so pri nas talni in klimatski pogoji za gojitve sadnih kultur zelo ugodni, je zaključil razgovor.

Ker na posestvu delajo pridno in izurjene roke, bo najbrže res tako.

Ne za vino! To grozdje, ki ga bere zavrno primorsko dekle, je prvo dozorelo v Prvačini in pozabali ga bodo naši malčki

Mlademu rodu odprimo pot v upravne odbore

V prejšnjem upravnem odboru KZ Rakitna se je povprečna starost odbornikov bližala abrahamu. Odbor so zamenjali, ko je bila zadruga na robu propada. Povprečna starost sedanjih odbornikov ne presega petindvajset let. V času, kar novi odbor deluje, so rakiški zadržniki zgradili zadržni dom, pospeševalni odseki so začeli živahno delovati in zadruga je v splošnem uspešno zaživela. Mladim odbornikom sprva ni bilo lahko — »Najbolj žalostna ovira je bila namreč ta, da so poprešnji odborniki novim metali polena pod noge toliko časa, dokler njihovega uspeha ni bilo več moč tajiti, sedaj pa spet hodijo okoli zadržuge,« je na nedavnem občnem zboru mladih zadržnikov ljubljanskega okraja posegel nekdo v razpravo.

uspešnejšemu in pospešenemu reševanju najrazličnejših vprašanj življenja na vasi in vprašanj, ki jih zastavlja sleherni delovni dan. Mlade ljudi je treba v oči korist vasi same vzgajati in jim predvsem nuditi priložnosti, da se usposabljujejo na različno vztrajno in izkušeno izpeljati koristne zamisli (teh pa starim vrstah le primanjkuje).

Da je mladina vredna takoga zatrpaja, nam najbolj dokazujejo nepočakljiva izkustva iz preteklosti. Mar ni bila naša »adina v prvih vrstah boja v okupatorju in mu zadajala rajhuje in izdarec, mar ni bila mladina v prvih povojnih letih tista, ki je v svojih mladinskih delovnih brigadah v razmeroma kratkem času zgradila spoštovandja vredne gospodarske objekte, da je šel glas o tem po vsem svetu! Končno pa vemo, da ni majhno število tistih mladih kmečkih gospodarjev, ki so tako v gospodarskih rečeh kakor v razumevanju življenja med prvimi na vasi. In nikakega dvoma ni, da bi se na predna preusmeritev kmetijstva brez pospešenega posredovanja mladih zadržnikov zakasnila za vrsto dolgih let.

B. F.

Razgovor o nagrajevanju

Delo vnaprej podrobno razčlenijo, pri obračunu zaslužka pa upoštevajo tudi oceno izdelka glede na kakovost posameznih zemljišč

Vinogradniško gospodarstvo Gornja Radgona ima več kot 300 ha vinogradov, v celoti pa meri 1300 ha. Predsednik upravnega odbora je Jože Vavpotič, ki vodi delovno skupino na Jančevem vrhu. Njegova skupina šteje 4 delavce in 2 delavke, obdeluje pa 4,8 ha vinogradov in 5 ha sadovnjakov. V poletnih mesecih ima še enega pogodbenega sezonskega delavca in priložnostne delavke, večinoma žene stalnih delavcev, ki prisložitjo na pomoč, kadar je potreba. Na podoben način obdelujejo vse gospodarstvo.

V razgovoru z našim sodolavcem je predsednik Vavpotič orisal, kako imajo pri njih urejeno vprašanje nagrajevanja kmetijskih delavcev. Njegovi odgovori so zanimivi in dajejo dosti gradiva za primerjanje in plodna pobude.

KAKO DOLOČAJO NORME

Na vprašanje, ali zaslužek obračunavajo po normah, je predsednik Vavpotič razložil, da imajo še bolj natančni sistem obračunavanja zaslužka, kakor so navadne norme. Ko je skupina dobila dodeljeno zemljišče, je bilo že določeno, koliko delovnih dni je potreba za obdelovanje v enem letu. To so razčlenili na posamezna dela v vinogradu, sadovnjaku in ostala, kot je kopanje, škropljenje, obiranje sadežev in druga, da lahko kontrolirajo dejansko opravljeno delo, če skupina zaradi kakršnih koli vzrokov ne bi opravila vseh. K temu so dodali še oceno pridelka po količini in kakovosti, kar služi prav tako za obračun zaslužka.

KAKO SO DELAVCI ZADOVOLJNI S TAKIM NAGRAJEVANJEM

Njegova skupina je zelo zadovoljna in, kolikor mu je znano, tudi ostale. Zadovoljni so lahko vsi pridni delavci, ker ne tvegajo nič (razen če bi lenarili), s vestnim delom pa si lahko povečajo svoje dohodke. Če bodo z vestnim delom dosegli, da bo pridelek nad povprečjem, bodo za to nagrajeni.

Ta ne igra posebne vloge. Za vsak

kos vinograda, ki se po starosti in kakovosti zemljišča razlikuje od drugih, je posebej ocenjen hektarski donos in možna kakovost pridelka. Če skupina preseže tako določeno normo, zasluži nagrado, čeprav bi bil pridelek pod povprečjem vsega gospodarstva. Tako je lahko vsako skupino nagraditi po vloženem delu in trudu brez ostrca, če obdeluje star ali mlad, dober ali izrojen vinograd. Podobno velja tudi za drugo kulturo.

KDO NAROČA, KDAJ JE TREBA OPRAVITI KAKO DELO?

O tem odloča v glavnem skupina sama, saj je zaradi boljšega pridelka zainteresirana na tem, da bi bila vsa dela opravljena ob pravem času. Upoštevajo pa tudi nasvete strokovnjakov, ki jih imajo vsa delovišča. Izjema je pri nekaterih delih, kot je škropljenje in trgatve, katerih čas se določa skupno.

Tudi poraba materiala je odvisna od skupine, saj ga dobi toliko, kolikor ga zahteva. Da ga ne bi potrošila preveč, ki ga varčevanja vzpodbujajo nagrade. Pa tudi zavest delavcev, da ne bi trošili materiala po nepotrebnosti, je precejšnja. Pri orodju pa je podjetje

vedelo varčevanje tako, da vsak delavec dela z lastnim drobnim orodjem, zanj pa dobi ustrezno odškodnino — po 6 din na dan, kar zneso okoli 1500 din na leto. Tudi s tem so delavci zadovoljni.

KAKSNE NALOGE IMA SKUPINOVODJA

Skupinovodja opravlja vsa dela kot ostali delavci. Razen tega prevzema material od skladiščnika in ga deli delavcem v svoji skupini, vodi evidenco o materialu in delovnih urah, opazuje pojav boleznih in podobno. To mu daje precej opravkov, zato prejme za vsak hektar vinograda mesečno po 100 din nagrade. Redni zaslužek pa prejema kot ostali delavci njegove skupine.

PREDLOG ZA IZBOLJŠANJE SOCIALNEGA ZAVAROVANJA

»Omenil bi še posebno vprašanje, ki za kmetijske delavce še ni rešeno,« je dodal tov. Vavpotič. »Mi delamo poleti po 10, kadar je treba pa tudi po 13 ur na dan. V prejšnjem mesecu sem imel 282 ur in približno toliko tudi ostali člani moje skupine. Zakaj ne bi mogli ta presežek upoštevati za zimsko meseco, ko zaradi slabega vremena ne moremo narediti 208 ur, in bi nam tudi takrat izplačevali polni otroški dodatek. Mar od sedanjih nadur ne plačujejo socialnega zavarovanja? Pričakujemo, da bodo to kmalu uredili in bodo za merilo vzeli opravljene delovne ure v vsem letu, ne samo po posameznih mesecih. Poletnih del ne moremo odlagati na zimski čas, da bi izravnavali na polju.«

jen organ zadrug, temveč bo le koordiniral njihovo delo, jim pomagala, zadruga pa bodo pri boljših pogojih radevolje usmerjale prodajo kmetijskih pridelkov prek Gospodarske poslovne zveze, zlasti še zato, ker bo ves dobiček, ki bi morebiti nastal v blagovnem prometu, Gospodarska poslovna zveza vrnila zadrugam.

M. N.

Zadržniki v Prvačini čistijo vinograde plevela

Iz naših vasi

»Praktično čebelarjenje«

Naši čebelarji, tudi izkušeni, so že dolgo let pogrešali nekaj čebelarjskih priročnik in učbenik za izpopolnjevanje svojega znanja. Kljub naši dobi in slavni čebelarjski tradiciji pa je šele pred kratkim »Kmečka knjiga« v Ljubljani izdala priročnik »Praktično čebelarjenje«, ki ga je napisal inž. Jože Rihtar. Na 310 straneh opisuje znani čebelarjski strokovnjak vse, kar je potrebno vedeti praktičnemu čebelarju, razen tega ima knjiga še 136 risb in slik.

V Sevnici so se združile štiri kmetijske zadrug

Pred kratkim so se h kmetijski zadrugi v Sevnici priključile še zadruga iz Blance, Zabukovja in Boštana, ki so bile prej samostojne, da bi lahko v celoti opravljale svoje poslanstvo. Sedaj imajo sevnška zadruga sorazmerno veliko območje, ter bo tako lahko posvetila mnogo več pozornosti kot doslej tistim panogam kmetijstva, ki bodo najbolj donosne. Sedaj ima zadruga nad 700 članov.

Gospodarska poslovna zveza tudi na Goriškem

Na Goriškem so te dni ustanovili kmetijsko gospodarsko zvezo. Po živahni razpravi so na ustanovnem občnem zboru soglasno sklenili, da se vključijo v veliki okviru zveze Lesno podjetje v Volji dragi, Vinorol, Agroservis, Trgovsko podjetje Flores, Vino Gorica in Mielarna Podnanos. Osnovna sredstva nove gospodarske organizacije znašajo blizu 400 milijonov dinarjev. Po sklepu zborna bi smel upravni odbor najeti potrebne kredite do enake višine.

Sklenili so, naj bi poslovna zveza začela z izrednim delom 1. septembra. Dotlej imajo namen ustanoviti še podjetje za promet z živino, ki naj bi se po možnosti počelo tudi z odkupom semna in presežkov slame. Prav tako so sklenili do 1. septembra ustanoviti tudi obrat za promet in preskrbo reprodukcijskega materiala.

V Sevnici zlasti na Okrajni zadržni zvezi v Trbovljah so že večkrat razpravljali o potrebi kmetijskih nadaljevalnih šol. Končno vse kaže, da bo letošnje jeseni kmetijska nadaljevalna šola le ustanovljena tudi v Sevnici, kjer bo nedvomno zelo koristila, saj kmetovalci v okolnih matrikije še krevitijo vztrajajo pri starem načinu gospodarjenja.

Pred republiškim tekmovanjem traktoristov in strojnikov

V Ptujju bo v začetku septembra republiško tekmovanje traktoristov in kmetijskih strojnikov. V dveh dneh tekmovanja se bodo pomerili pri raznih kmečkih delih, predvsem v sposobnosti upravljanja vozil in strojev. Tudi iz celjskega okraja se bo tekmovanju udeležilo več najboljših traktoristov in strojnikov.

V Pomurju ogroža slivove nasade rdeči pajek

V zadnjih dneh je v Pomurju opaziti zelo močan napad rdečega pajka, predvsem na slivah, ki so ponekod izgubile skoraj vse listje, plodovi pa so bledikasti, drobni in kisli.

Rdečega pajka ni lahko unišiti. Uspešno je edinoletno temeljito zimsko in poletno škropljenje sadnega drevja. Vzkok, da se je rdeči pajek v Pomurju in tudi drugod razširil predvsem na slivah in češnjah, je v tem, ker večina naših sadjarjev opravi zimsko škropljenje le pri jablanah, medtem ko slive in druge koščičarje le malokdo škropi.

V prihodnje bo torej treba posvetiti več pozornosti tudi škropljenju sliv in drugih koščičarjev, če nečemo, da nam jih uniči rdeči pajek. S temeljitim zimskim in poletnim škropljenjem bomo razen tega skupaj s tem škodljivcem uničili tudi česnjevega kaparja, ki se je v zadnjih letih pri nas zopet izredno razširil.

v okolici Nove Gorice pa napad češnjeve grizlice

Mnoga sadna drevesa v okolici Nove Gorice kažejo gola rebra prav kot pozimi. Še več pa je takih češnjevih dreves, katerih listi imajo ohjedeno povrhnjico in prozorne mrežaste liste, skozi katere se vidi kot skozi počevino. Vse kaže, da se je v tem okolju izredno namnožila gosensica češnjeve grizlice, ki napada predvsem mlada drevesa, če bo vročina še trajala in če ne bo dežja, lahko pride do tega, da se bodo številna mlada drevesa posušila.

Č sreči je zatiranje tega škodljivca lahko, ker je občutljiv za vse vrste strupov. Napadena drevesa je treba zaprati ali pokropiti s kakšnim zdravilom, točnim pripravkom DDT ali drugim sredstvom, dobro pa učinkuje tudi žgano apno v prahu, katerega je treba dvakrat v kratkih presledkih posipati po napadenih rastlinah.

V Bukovici pri Gorici zda obirajo zadnje breskve

Od NANOSA do JADRANA

Tekmovanje traktoristov v Kopru

V nedeljo dopoldne je bilo v Kopru okrajno tekmovalno traktoristov in kmetijskih strojnikov kmetijskih zadrug in državnih kmetijskih posestev okraja, ki ga je organiziral okrajni odbor LT v počastitev desetletnice LTJ ter stoletnice rojstva jugoslovanskega znanstvenika Nikole Tesle. Prireditev je začel predsednik okrajne kmetijske inšpekcije ing. Vladimir Kincel, o pomenu tehničnega usposabljanja mladih ljudi na podeželju pa je govoril

Pomoč v živilih
Okrajni odbor RK v Kopru je prejel od mednarodne pomoči 23 ton mleka v prahu, 11 ton sira, 43 ton pšenične in koruzne moke ter okrog 8 ton žitila in riza. Ta živila bodo razdelili socialnim podpirancem po občinah. V komisijah bodo razen predstavnikov RK tudi zastopniki Zveze borcev, Sveta za zdravstvo, Zveze ženskih društev in nekaterih drugih organizacij.

Podjetje ne sme plačevati škode, ki jo je zakrivil posameznik

Okrajni zbor proizvajalcev je te dni potrdil zaključne račune št. gospodarskim podjetjem okraja. Zavrnil pa so potrditev zaključnih računov tovarni metel in ščetk »Istra« v Kopru in podjetju »Vino« v Kopru. Tovarna »Istra« je delala s precejšnjo izgubo. Svet proizvajalcev je imenoval posebno komisijo, ki bo pregledala, če ima podjetje sploh pogoje za nadaljnji obstoj.

Podjetju »Vino« pa so zavrnil potrditev zaključnega računa, ker je krilo škodo za poškodovani osebni avtomobil v znesku nad 300.000 din. Sklenili so, naj jo poravnava službenik, ki se je z avtomobilom zaletel in škodo zakrivil.

Pogon na divje prašiče

Okrajna lovska zveza v Kopru bo organizirala konec meseca pogon na divje prašiče v Brkinih, ki so se v zadnjih letih zelo razmnožili, zlasti v jugozahodnem delu Brkinov. Kmetovalcem povzročajo veliko škodo. Lani so nekateri njihove populacije uničili. Tamkajšnje valovito ter z drevcem in grmovjem obraslo ozemlje jim nudi dobra skrivališča, zato jim posamezni lovci in skupine ne morejo prav do živega. Tudi prebivalci posameznih vasi iz herpeljske občine se pritožujejo nad divjadjo, ki jim povzroča veliko škodo zlasti na krompirju in ovsu. Na Gradaščici so na primer nekemu kmetu v eni sami noči uničili nad dva stota ovsa in nad pet stotov krompirja.

Zdravstvena postaja v Bistrici ob Sotli

Sprito velike oddaljenosti je področje Bistrica ob Sotli dolgo pogrešalo stalne zdravstvene službe. Odborniki so dolgo zavzemali za ureditev zdravstvene postaje. Končno je ta kraj dobil tako postajo, ki jo vodi dr. Drago Dečko.

RUDOLF DOSTAL ŽIVLJENJE OB STARI LJUBLJANICI

Propadanje in konec čolnarstva

a časa avstrijskega cesarja Karla VI. so zgradili veliko ali cesarsko cesto z Dunaja v Trst, kar je bila velika škoda za ljubljanske čolnarje, ki so imeli odslej manj zasluga s prevažanjem po vodi, saj je šlo sedaj največ blaga po državni cesti. V dobi cesarice Marije Terezije so imeli čolnarji le še štiri velike ladje. Pod Jožefom II. pa so prišli zanje še nujši časi, ker je bil 1786 spremenjen čolnarski pravilnik in sta bili razpuščeni obe čolnarski zadruzi. Prevažanje po Ljubljanici je bilo odslej dovoljeno vsakomur. S tem je bilo na vso moč ustrezno trgovcem, ki so si omislili lastno veliko trgovsko ladjo ter najeli za dobro plačilo svojega čolnarja. Drugi čolnarji so »uskoka« na smrt sovražili in ga tako zelo ovirali pri vožnji, da so objubili, da bodo nakladali na svoje čolne v prvi vrsti njihovo blago ter ga prevažali ob vsakem času, razen ob viharjih in preveliki vodi. Velika voda je bila takrat, kadar je bil preplavljen kanal iz hiše grofa Blagaja. Ob takih vodnjah so zahtevali priboljšek. Nekatera imena trgovskih in kra-

predsednik okrajnega odbora LT Franc Jelarčič. Tekmovanja, ki je obsegalo hitrostno vožnjo na 100 metrov z ovirami in kvalitetno oranje, se je udeležilo 30 traktoristov. Prvo mesto je osvojil traktorist državnega posestva Skočjan pri Kopru Virgilij Riosa, drugi je bil član KZ Dekani Ivan Košanc, tretji strojnik KZ Sečovelje Milan Gojanovič, četrti traktorist KZ Škofije Lucian Glavina in peti član KZ Sečovelje Benito Korenika.

V okviru prireditve je bil tudi ustanovni občni zbor Društva kmetijskih strojnikov koprškega okraja. Sprejeli so delovni program, ki predvideva strokovno usposabljanje članstva s pomočjo predavanj in tečajev. Društvo bo sodelovalo tudi z državnimi in združenimi organi pri izboljšanju obdelovanja zemlje in pri uveljavitvi novih agrotehničnih ukrepov.

Kamion s sadjem in zelenjavo se je prevrnil

Na cesti med Postojno in Planino se je v noči med nedeljo in ponedeljkom prevrnil kamion zadržnega podjetja s sadjem in zelenjavo »Fructus« iz Kopra. Na vozilu je za okrog 300.000 din škoda, razen tega pa je uničene tudi precej zelenjave.

Iz Celja in okolice

Malo kmetijskih strojev prodajo

Kmetijski magazin v Celju je letošnjo sezono prodal le malo kmetijskih strojev, samo 10 odstotkov od skupnega števila strojev, ki so jih lani prodali v celjskem območju. Tako so med drugim lani prodali v celjskem okraju 180 mlatic, a letos samo 2. Podobno je s sadnimi mlinci, ki so jih v minulem letu prodali 200, letos pa le 4 take stroje. Podjetje ima veliko stroje v skladišču s povpraševanjem v preteklem letu. Za zdaj grede v promet le manjši obdelovalni stroji in razno orodje, vsem ko kupujejo umetna gnojila predvsem potrošniki iz Savinjske doline. Sprito staja v prodaji ima celjski kmetijski

magazin na zalogi precej raznih kmetijskih strojev. Zaradi pomanjkanja ustreznih skladišč jih imajo celo na prostem.

»Kristalija« bo dobila nove prostore

Trgovsko podjetje s steklom in porcelanom »Kristalija« v Celju bo v kratkem dobilo nove prostore na Trgu v. kongresa. Dosedanji prostori so bili tehnično neustrejni in nehygienični. V dosedanje prostore »Kristalija« se bo najbrž vselila trgovina s konfekcijo »Partizan«. Še poprej bodo omenjene prostore obnovili.

Na vogalu Prešernove in Stanetove ulice so začeli obnavljati bivše poslovne prostore »Punika«. Tu bodo uredili sodobno trgovino konfekcije »Naprijed«.

Za film »Cvrček« in »Potniki s Splendida« ni bilo zanimanja

Ko so v poletnih tednih v celjskih kinematografih vrtili ruski barvalni film »Cvrček« in nekoliko pozneje jugoslovanski film »Potniki s Splendida«, so predstave bile domala brez obiskovalcev. Oba filma je podjetje moral zavrniti. Med vrtenjem omenjenih filmov sta bili dvoranji zasedeni le 10 odstotno in ljudje so celo med predstavo zapušali svoje segrade.

Več sliv, a manj jabolok

V okolici Bistrice ob Sotli letos jabolka niso kdo ve kako obrodila. Najbolj so obrodile slive, ki so tudi kakovostne.

in trnovskih hiš. Pa tudi veljava Trnovčanov in Krakovčanov se je precej zmanjšala. Stari čolnarji so bili dokaj bogati in ponosni ljudje ter so se zavedali svojega stanu. Pozneje pa je postalo ime fakini ali jekar zabavljica in psovka.

V začetku 19. stoletja je oživila broderska zadruga, toda do nekdanjega razcvita in slovesa ni prišla nikdar več. Leta 1823 je izšel nov pravilnik za čolnarje in fakine, pa tudi nato je bila plovlba po Ljubljanici prosta. Postavljeni so bili trije pazniki, ki so morali paziti na red pri vožnji v Ljubljani, Podpeči in na Vrhniki. Veliki čolnarji so morali prevažati le trgovsko blago, male čolnarje pa so morali oskrbovati ljubljanski meščani s potrebno prehrano.

Leta 1820 so si napravili ljubljanski čolnarji veliko ladjo, na katero je šlo 40 do 50 oseb. Za zabavne vožnje so bili uniformirani mornarji, ki so streljali z majhnimi topovi. Leta 1824 so stesali na Reki za vožnjo po Ljubljanici pravo pomorsko ladjo z jambori in jadrji, ki so jo upravljali štirje v mornarje preobčeljeni čolnarji. Veslači so opravljali svoj posel prav tako dobro in so vozili ladjo s tri metre dolgimi vesli. Čolnarjem je še štelo v dobro, da se niso opili, kljub temu, da so imeli obilo pijače. Leta 1840 je splaval po Ljubljanici prvi parnik, ki sta ga

Zasedanje Okrajnega zbora proizvajalcev v Kranju

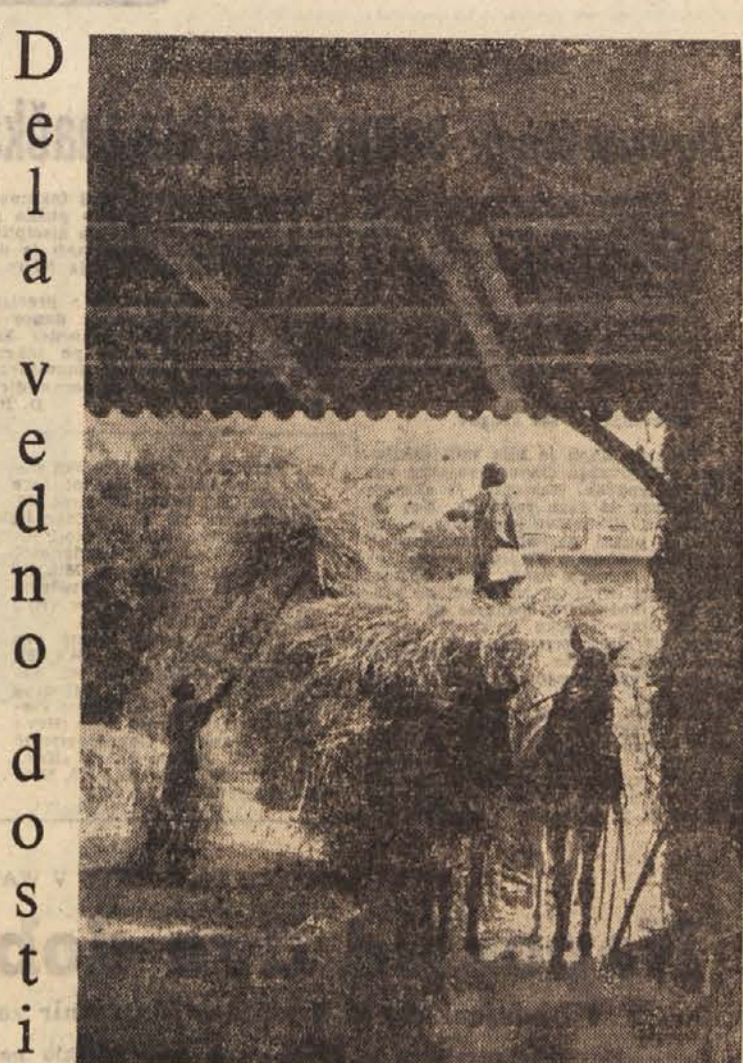
Kranj, 21. avgusta. — Danes je bilo tu zasedanje Zbora proizvajalcev OLO Kranj, ki ga je vodil predsednik Zvone Labura. Na zasedanju so obravnavali zaključne račune 28 gospodarskih organizacij ter so povišali amortizacijsko stopnjo Gorenjski predilnici v Škofji Loki za 3%.

V zvezi z zaključnim računom Zelezarne Jesenice so zastopniki iz Zelezarne opozorili, da je zaključni račun nepopoln, ker ne prikazuje dejanskega stanja v Zelezarni. Prav tako so izrekli nekaj pritožb na račun poročila komisije, ker prikazuje po njihovem mnenju to poročilo stanje v Zelezarni takšno, kakor da bi bila Zelezarna pred tem, da bi jo morali zapreti. Na zasedanju so se tudi zedinili, da bodo na eni prihodnjih sej razpravljali o odredbi, ki prepoveduje gospodarskim organizacijam prodajo odpadnega materiala svojim uslužbencem in delavcem. **Kr**

Savinjska dolina

V gospodarskem letu 1955/56 so v občini Zajec obnovili 40 hektarov sadovnjakov. Obnovo bodo še pospešili, če bo na razpolago dovolj mladih sadnih drevesc, ki jih vzgajajo v drevnicah Mirozan.

Škropljenje sadnega drevja je letos potekalo zelo redno, čeprav so težave v bolj hribovitih krajih. Tu bi namreč potrebovali več manjših sadnih škroplilnic, kakršne pri nas še izdelujemo. Kmetovalci želijo, da bi nekaj takih škroplilnic nabavilo kmetijsko zadrugo.

Delavci v vednosti

IZ KOBARIDA NA KRN

Nedeljski zapiski udeleženca pri odkritju spominke plošče na škrbini

Namenili smo se na Krn, da bi prisostvovali odkritju spominke plošče padlim borcem. Na pot nas je pospremlilo sonce, ki je ta čas prodrlo oblake in planine nad Kobaridom odelo v škrlatni plašč.

Na Napoleonovem mostu (menda so ga zgradili Francozi med okupacijo naših krajev) smo si izbrali pot prek vasi Krn, to je razdaljo sedmih ur. Pot preko Drežnice je sicer za eno uro krajša, za to pa bolj strma in na-

porna. Spotoma smo se oglasili v Gregorčičevi rojstni hiši, z njegovo pranečakinjo izmenjali nekaj besed ter že zunaj Vrsnega srečali še pesnikovega nečaka, 78-letnega Ignaca Gregorčiča. Povprašali smo ga za pot in hitro stopili navkreber.

All ste že kdaj prenočevali v planinski staji in poslušali cingljanje zvoncev pod seboj? V vsiljih, polnih dišečega sena, smo s polnimi pljuči vdihavali planinski zrak in se predali sanjarjenju. Uživali smo gostoljubnost pastirjev v planini Košina pod Krnom. Dan za dnem, najmanj 70 dni v letu se pase živina po valovitih sočnih pašnikih pod planinami. Stolejta se v teh stajah in pašnikih ni nič spremenilo. Tako kot nekdanj se tudi sedaj pase živina, mleko pa prav tako na primitivnem način predelujejo v maslo in sir in ga v nahrbtnikih odnašajo v dolino. Prijazni pastirji so povedali, da se na planinah pod Krnom vsako leto prepase okrog 600 krav, ki dajo dnevno približno 3000 litrov mleka. Kmalu bo konec te idile pod gorami. Ze prihodnje leto bodo najbrž speljali dobro cesto v dolino in mleko bodo potem s pašnikov vsak dan sproti vozili v Kobarid in ga na sodoben in cenejši način predelovali v tamkajšnji mlekarni, ki jo bodo dogradili do novembra.

Se škodala toplega mleka in prisrčen stisk roke s pastirji in stopili smo na plano, v objem sončnega nedeljskega jutra. Vrh Krna (2245 m) je ves mogočen in čistiljiv kot zmerom, bil ovit v meglo.

Po dveh urah naporega pešačenja smo se sredi najhujše nevihte vsi prezebli in mokri zaleteli v planisko kočjo pod vrhom. Vsa omizja so bila že zasedena

z izletniki in pevci iz Kobarida, ki so prihili na slavnost. Nekateri bolj pogumni so takoj odhiteli v sedlo na Škrbini in vdrili kar v štirih kavernah iz prve svetovne vojne.

Vojna je bila in tudi na krnskem pogorju so pokale puške in tekla kri Nekaj hudih bojev je bilo tod. Zal niso nikjer podrobno opisani. Podrobnosti živijo le še v spominu redkih preživelih borcev. Prihili so na Krn samo nekateri izmed njih. Drugi invalidi in bolniki ali kako drugače zadržani pa so morali ostati doma, v dolini. Samo nekaj iz njihovih spominov.

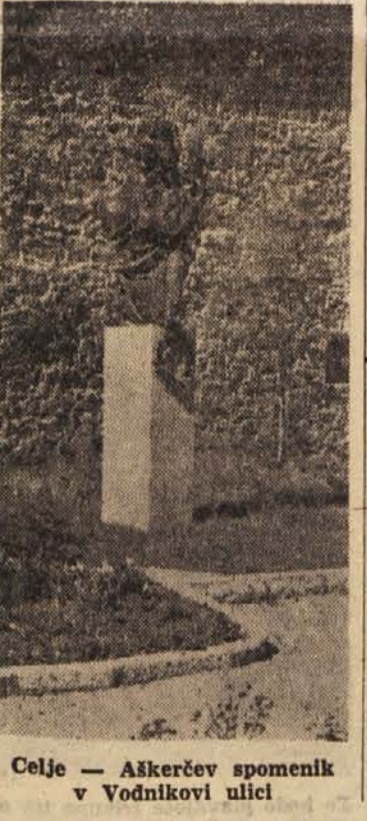
Devetnajstega julija 1943. Italijani so zvedeli za 45 borcev Gradnikove brigade, ki so bili tedaj v krnskem pogorju. Kot hijene so planili za njimi in se že veselili zmage. Toda namesto zmagoslavja so doživeli enega dotlej največjih porazov na Primorskem. Peščica borcev se je vkopala za skalovje ter odbijala napad za napadom. Od zgodnjega jutra do enajstih ponoči. Partizani so pod vodstvom tedanjega namestnika komandanta Glavne-ga štaba NOV Slovenije generala Jake Avšiča in komandanta brigade Danila Soroviča odbili 17 zaporednih juršev italijanskih vojakov. Le-te so poprej opili, da bi bili bolj hrabri. Najprej je napadalo 5000 okupatorjevih vojakov, popoldne pa so na Krn poslali še 3000 mož ojačenja iz garnizij v Vidmu in Gorici. Toda zaman. Partizani so se zvečer s tremi mrtvimi in enim hudo ranjenim tovarišem v redu umaknili čez Sočo na severni del Kolo-vrata, Italijanov pa je padlo nad 300, mnogo pa jih je bilo ranjenih.

Leto dni pozneje, 20. avgusta 1944, pa se je tu odigrala tragedija, ki ji morda od prve svetovne vojne na Krnu ni bilo enake. Gregorčičeva brigada se je tik pred nameranim pohodom v Beneško Slovenijo spopadla z Nemci ter izgubila okrog 100 borcev, blizu 40 ranjenih pa so Nemci v zaseh vsem mednarodnim konvencijam zastrupili, tako da so jim v rane dali strupa in jih obvezali. Odigrali so se pretesljiivi prizori, ko so ranjenim tovarišem poskušali rešiti življenje. Neki zdravstveni delavec iz Drežnice je v pomanjkanju instrumentov kar z navadno žago za drva nekemu borcu odžagal nogo, da se ne bi zastrupil po vsem telesu.

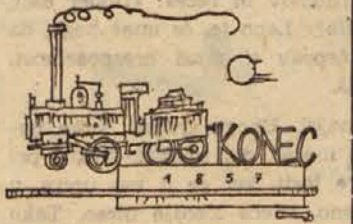
In zdaj, dvanaest oziroma trinajst let po opisanih dogodkih, so tu v krnskem pogorju, v sedlu na Škrbini, vsem tem junakom odkrili spominsko ploščo, ki naj bo zares »... vzor in vzgled bodočim rodovom...«, kot je med drugim zapisano na njej. M.D.

Mladinski delovni brigadi proglašeni za udarni

Mladinska delovna brigada Borisa Kidriča, ki dela na cesti Lipnica-Jelovica, in mladinska delovna brigada Borisa Zihlerla, ki dela na cesti Tupalčiče-Možjanca, sta bili v ponedeljek proglašeni za udarni. Na obeh brigadnih konferencah sta bila prisotna predsednik in sekretar Okrajnega komiteja LMS in izročila komandantoma brigad diplome o udarništvu.

Celje — Aškerčev spomenik v Vodnikovih ulici

(Viri: Mestni arhiv ljubljanski; Valvazor; Die Ehre der Herzogthums Krain; Laibacher Wochenblatt; Illyrisches Blatt; spisi Ivana Vrhovca in Ivana Vrhovnika; Dr. J. Mal: Zgodovina slovenskega naroda.)

DRŽAVNO STRELSKO PRVENSTVO

Po treh dneh: samo ena zlata značka

Ljubljana, 21. avg. — V nadaljevanju XI. državnega prvenstva v streljanju so danes na strelišču ob Dolenjski cesti zaključili s tekmovalnim mladincev v streljanju z malokalibrsko precizno puško za značko mojstra strelca. Med 42 tekmovalci jih je 7 osvojilo zlato značko, 6 srebrne in 4 bronaste. Na splošno so bili doseženi uspehi zadovoljivi, čeprav je bilo pričakovati boljše rezultate. Najboljši rezultat je dosegel Jože Vrbinc (Slovenija) — 588 krogov.

Danes se je začelo tudi tekmovalje v streljanju z vojaško puško na Titovi tarči, kar je osrednja disciplina prvenstva. Med 22 tekmovalci je dosegel najboljši rezultat Ilija Ničič iz Srbije (465). Čeprav se tekmovalje s precizno puško začne jutri, pa je danes že nastopil jugoslovanski rekordar Edo Delorenzo, ker je takoj po tekmovalju odstopoval kot član jugoslovanske reprezentance na motorne dirke v Brno (CSR). D. P.

Rezultati: malokalibrska puška mladinci, za značko: Jože Vrbinc (Sl.) 566, Krešo Anič 562, Vlado Bašič 562, Krešo Zdenjak (vsi Hrvaška) 558, Branko Lončar 554, Vladimir Grozdanović (oba Srb.) 554, Lojze Mikolič (Sl.) 554, Mihajlo Urošević (Srb.) 549, Drago Pajtlar (Hr.) 549, Jože Tržan (Sl.) 546. Vojaška puška člani, za značko: Bogdan Jež (Sl.) 497, Slavija Drinčić (Srb.) 495, Fedor Rema (Sl.) 484, Miodrag Zivanović (Srb.) 481, Franc Planinc (Sl.) 476, Krešo Anič (Hrv.) 473, Stanko Dobrosavljevič (Srb.) 471, Nikola Skorčić (Hrv.) 471, Tonček Jager (Sl.) 470, Mita Dimitrijevič (Srb.) 469.

PO SLOVENSKEM PRVENSTVU V WATERPOLU

Naposled dve dobri moštvi

V Ljubljani morda kvalifikacijski turnir za drugo zvezno ligo

Slovensko prvenstvo v waterpolu je letos poteklo na dveh turnirjih, od katerih je bil prvi ob koncu julija v Mariboru, drugi pa pred nekaj dnevi v Ljubljani. Da bi dobili celotno sliko, ni dovolj, če ocenimo le drugi turnir, marveč se je treba ozreti tudi nazaj v Maribor.

O tem prvenstvu je bilo napisanega že mnogo, toda vse preveč na račun naših sodnikov, ki jim kljub nekaterim napakom ne gre pripisovati vse krivde za neuspeh v Mariboru, kajti bolj kot igralcem je njim primanjkovalo treniranja v sojenju. Če pa vzamemo pod drobnogled nekatera moštva in njih vodstva, bomo kmalu našli vzroke, ki so privedli do napetega stanja. Tekmovalje se je namreč pričelo s protestom, ki ga je vložil Branika že pred tekmo s Triglavom proti sodniku Brozoviču, češ da dvomi o objektivnosti njegovega sojenja.

Ta poteza je bila več kot neportna in slednjič žaljiva za vse sodniško organizacijo. Tudi pretemperamentna publika, ki je obmetavala sodnika s kamenjem in galim sadjem in mu obetala fizični obračun, je prispevala svoje (podobne primere kaznujejo v nogometu z zaporo igrišč). Če k temu dodamo še morda neporoben protest Triglava, manjšo neportnost trenerja Ljubljane in končno zaključni protest Branika zoper zadnjo tekmo z ZPK Ljubljana, dobimo sliko ozračja za mariborskega turnirja. Epilog za zeleno mlizo je bil v Ljubljani, kjer sta Plavalna zveza Slovenije in zbor sodnikov obsodila tako obnašanje in verifikirala zadnjo tekmo z rezultatom 6:3 v korist ljubljancev. Neportni epilog pa so napravili mladinci Branika, ki so zapustili mladinsko prvenstvo v waterpolu in Kranju, ko so izvedli za ta sklep zveze, kar je imelo

za posledico, da članska ekipa ni smela nastopiti na turnirju v Ljubljani. Tako smo prispeli do Ljubljane. Sklep PZS, da bo ostro obsodila vsako klubštvo in neportne izgrede in pa dejstvo, da je pozvala zveznega sodnika Jakupčiča iz Bjelevara, da sodi tekme vseh treh kandidatov za prvo mesto, so že v naprej omilila ozračje. Dobra organizacija in zelo dobro sojenje Jakupčiča in Kobala sta privedla do prvenstva do mirnega konca. Toda končati tu, bi bilo napak. Po mariborskem delu prvenstva smo najbolj pogrešali vsaj nekaj vrstic, ki bi bile posvečene waterpolistom oziroma njihovemu napredku. Če upoštevamo, da s plavalci prav letos vstopamo v jugoslovanski vrh in k temu že, da je ravno waterpolo slovenska rak rana, bo kar prav, če se nekoliko ustavimo pri njih.

WATERPOLU NI VEČ RAKOVA RANA SLOVENSKEGA PLAVANJA

Neporno dejstvo je, da pomest pravkar končano prvenstvo glede kvalitete velik korak naprej. Razveseljivo je tudi, da finale ni bil dvojni ljubljanski moštveni, temveč da silijo k vrhu tudi klubi iz ostalih centrov. S tem bo slednjič waterpolo prodri v sistem kar je glavni pogoj za nadaljnji dvig kvalitete. Novi slovenski prvak ZPK Ljubljana je zaslužen osvojitelj na naslov. Vao pravico zanj mu daje igra v Ljubljani, kjer sta se slednjič otresla svoje stagnacije igre ob napadalca. Ob podpori hitrih zvez sta lahko realizirala mnogo stvarjenih priložnosti. Trenutno sta šibkejša točka oba branilca pa tudi vratar Marolt ne kaže več tisto sigurnosti kot nekdanj. Toda odločilni korak je storjen. Namesto štirih hitrih in dveh statičnih igralcev, je tu sedaj dinamično moštvo, ki mora ta naša igra gojiti dalje. K uspehu je moštvo mnogo prispevala dobra vigranost in rutina, saj nastopa večina igralcev skupaj že več let.

TRIGLAV SKORAJ ENAKOVREDEN PRVAKU LJUBLJANI

Na drugem mestu je kranjski Triglav. Po kvaliteti povsem enakovredno moštvo prvaka, je zaostalo na tem prvenstvu le zaradi manjše rutine. Mlada sedmorica, ki so ji waterpolo od prvega trenutka dalje pomenili pojmi hitrost, kondicija in kolektivnost, ima vse pogoje za hiter napredok. Lanski prvak Triglav se je to pot moral zadovoljiti s tretjim mestom. Izguba nekaterih dobrih igralcev kot Hafnerja, Bibra in drugih so prisilili moštvo, da je prešlo na staro igro asidrače in petih branilcev, kar pa seveda proti modernemu načinu igre obeh gornjih moštvev ni moglo priti do uspeha.

Na četrtim mestu je Branika, kljub temu, da v Ljubljani sploh ni nastopil. Moštvo je v Mariboru doseglo velik uspeh, saj je razen Ljubljancev premagalo vse tekme. V moštvi je sicer nekaj starejših igralcev, toda kljub temu grade igro na trojico mlajših. Če ne bi bilo okoli njegovega uspeha v Mariboru

V nedeljo je prispela na Bled sovjetska ženska veslaška reprezentanca, ki se je nastanila v hotelu »Jadrana«, dependansi hotela »Toplice«. Sovjetska ekipa šteje okoli 30 ljudi, od teh 23 tekmovalki, ostali pa so 5 trenerjev, sovjetski zvezni kapetan za veslanje Vladimir Kučmenko, predsednik Veslaške zveze Sovjetske zveze Kalugin. Le-ta bo tudi sovjetski delegat na Kongresu Mednarodne veslaške zveze, ki bo v času šampionata na Bledu. Ker o sovjetskih tekmovalkah vemo samo to, da so na obeh dosedanjih evropskih prvenstvih osvojile prva mesta v vseh petih disciplinah, jih lahko tudi letos imamo za glavne favoritke, vendar nam njihova trenutna forma ni znana. Obiskali smo jih v hotelu »Jadrana« in poprosili za krajši razgovor. Odzval se nam je njihov vrhovni trener Seremet-

KAJ PRIČAKUJEJO RUSI OD SVOJIH VESLAČIC NA BLEDU

ČUMAKOVA IN OSMEREC - NAŠE UPANJE

Posebni intervju za »Ljudsko pravico«

jev in v polurnem zelo prijetnem razgovoru smo zvedeli marsikaj zanimivega.

Ali bo na bližnjem evropskem prvenstvu nastopila katera izmed ekip, ki so lani osvojile evropsko prvenstvo, ali pa so vaše ekipe nove?

Stiri naše posadke so lanskoletni evropski prvaki, in sicer skifistkinja Čumakova, double scull, scull četverec in osmerek, medtem ko se je lanskoletni četverec s krmarjem po osvojitvi evropskega prvenstva razformiral in imamo letos drugo posadko, ki v njej veslajo tri tekmovalke iz lanskoletnega četverca.

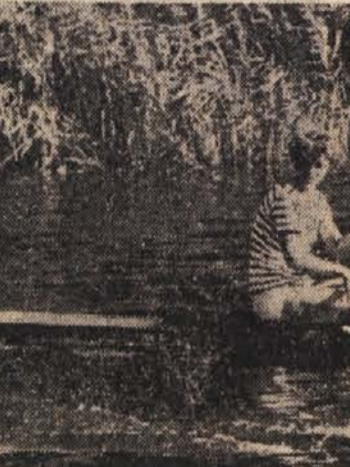
Ali so te posadke kombinirane ekipe in ali so bile že v naprej določene glede na lanskoletne uspehe, da vas bodo zastopale na evropskem prvenstvu, ali pa ste imeli posebna izbirna tekmovalja za sestavo reprezentance?

Vsega pet posadk so klubske ekipe, in sicer so iz sledečih klubov: skifistka Čumakova je iz Sovjetske Armije, double scull iz kijevskega Burevsnika, scull četverec iz Krija Sovjetov, četverec je iz Krasnaja Znamenja iz Leningrada in osmerek iz Krija Sovjetov iz Moskve. Reprezentanca je bila izbrana na posebnih izbornih tekmovaljih po sledečem sistemu: najprej so imele republike in posamezna večja mesta kot Moskva, Leningrad itd. svoja prvenstva, najboljša ekipe iz teh prvenstev pa so potem nastopile na nedavnih spartakiadi v Moskvi, ki je bila za veslače 6., 7. in 8. avgusta in to tekmovalje je bilo potem dokončno odločilno za sestavo naše reprezentance.

To se pravi, da vaše ekipe potem sploh niso bile na skupnem treningu, ampak so se pripravljale vsaka zase v svojih klubih?

Tako je, vsaka ekipa ima svojega posebnega trenerja, ki je prispel z ekipo na Bled. Edino osmerek in scull četverec trenira isti trener Pjotr Pahomov.

Ali bi nam kot vrhovni trener sovjetske ženske reprezentance lahko kaj povedali o izgledih?

V skifu Čumakova (zgoraj): Brtičević (spodaj)

na prvenstvu in o tem, kdo vam bo najhujši konkurent za prva mesta?

Zaenkrat lahko rečem, da najbolj upam v skifistko Čumakovo in ženski osmerek, ki je zelo močan. Vendar bo Čumakova imela zelo težke nasprotnice v Sikovi in Schulzevi. Ostalih skifistk ne poznam podrobneje. Na treningu smo danes videli romunski ženski osmerek, ki se nam zdi zelo močan in mislim, da nam bo nevaren nasprotnik.

Kakšne izgleda pa imate o ostalih disciplinah?

Oprostite, toda na to vprašanje vam danes še ne morem odgovoriti. Samo pravkar prispeli ekipi ostalih držav pa še nisimo videli. Lani osebno nisem bil navzoč na evropskem prvenstvu, tako da res ne morem ničesar izjaviti. Čez nekaj dni vam bom skušal odgovoriti tudi na to vprašanje.

Kako pa bo sestavljena moška reprezentanca?

Tudi o tem vam ne bi mogel povedati ničesar bolj določenega.

taliko neprijetnosti, bi ta ponovni dvig mariborskega waterpola lahko s veseljem pozdravili. Kamničanom, ki so se morali zadovoljiti z zadnjim mestom, se predvsem pozna pomanjkanje trenerja, ki jih seznanil s teorijo igre. Kako potrebno jim je to, je razvidno iz tega, da so med trenerjem od igre do igre menjali sistem, vendar so bili od tekme do tekme boljši.

KDO BI DOBIL MESTO V SLOVENSKI REPREZENTANCI

Ob koncu lahko ugotovimo, da posamezne vrste niso bile enakovredne. Najboljšo igro so dali kritici in napadalci, znatno slabšo branilci, medtem ko so bili vratarji, razen pri Iliriji, daleč slabši od ostalih vrst. Če bi sestavili nekako reprezentanco Slovenije, zaslužijo mesto vratarja v njej Kanc (I). Kot branilca priveda v postev odlični Colnar A. (Triglav) in rutinarji Luboj (I). Teško pa je izbrati krilsko vrsto. Zaradi hitre igre in dobrega pregleda bi sem uvrstili Komurja (B) in Marca (L). Za njima pa ne zaostajajo Verželj (I) in Chvatal (T). V napadu imata svoje mesto zatrdno oba najboljša strelca prvenstva Volkar (I) in Loos (I), kot rezervi pa Adišič in Velikovič. Preprost zaključek tega prvenstva bi bil, da smo slednjič dosegli tisto ravno, da s našimi waterpolisti lahko prestopimo mejo svoje republike. Upamo, da nas bodo v tem potrdila bližnja kvalifikacijska tekmovalja za vstop v drugo zvezno ligo, na katerih nas bo zastopal novi prvak ZPK Ljubljana, ki bo verjetno prevzel na svoje zama tudi organizacijo. Tekma bodo med 1. in 4. septembrom, verjetno na Kolesiji.

LESTVICA PRVENSTVA

Table with 5 columns: Team, Goals, Assists, Points, Goals per game. Rows include Ljubljana, Triglav, Ilirija, Branik, and Kamnik.

DRŽAVNO PRVENSTVO MLADINCEV V PLAVANJU

Slovenski plavalci zadovoljili

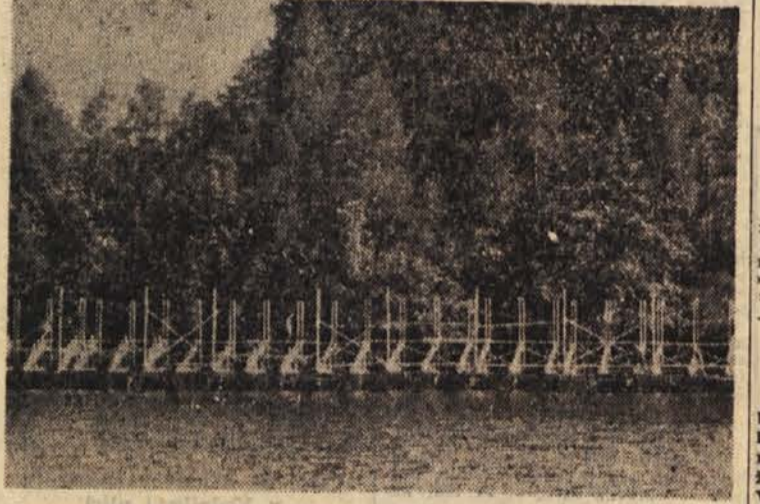
Že v soboto se je začelo v Zagrebu deseto mladinsko državno prvenstvo v plavanju. Med 150 plavalci in plavalkami iz 26 klubov so startali v bazenu na Šalati tudi plavalci Ilirije in Ljubljane ter Triglava iz Kranja, Prešerna iz Radovljice in Branika iz Maribora. Na tem prvenstvu, ki se razlikuje od prejšnjih predvsem po tem, da je najbolj množično, je precej nepoznanih imen. Razen plavalk Varge, Stapičeve, Dorečičeve in še nekaterih, je skoraj

večina brez večjih izkušenj, vendar so bile borbe za točke in klubski ugled izredno ostre. Zato se ni čuditi, da je bilo poročenih več republikanskih rekordov. Zlasti so se uveljavili mladinci Triglava iz Kranja, ki so pravo presenečenje prvenstva. Kot ekipa sicer nimajo možnosti, da zasedejo dober plasman, vendar so nekateri posamezniki dosegli več, kot se je od njih pričakovalo. Tako 16-letni Brinovc na 1500 m prosto ni osvojil le prvo mesto pred Barabo z Reke, marveč je premagal tudi Pirca, sedaj člana Jadrana, ki ima v posesti vse slovenske republikanske rekorde od 100 pa do 1500 m prosto. Pirca pa je dosegel zelo dober rezultat na 400 m prosto, vendar drugo mesto. Zelo dobra rezultata sta dosegli tudi Stapičeva, plavalka Mornarja, na 400 m prosto 5:39,7 ter moska štafeta Primorje 4 x 100 metrov. Slovenske mladince so najbolj odločno posegle v borbo na 200 m metuljček in osvojile drugo, tretje in četrto mesto.

Prvenstvo se je zaključilo v petek z ekipno zmago špitskega »Jadrana«, ki je zbral 46 točk. Drugi je »Primorje« 45, tretji »Juga« 28, četrti »Mornar« 175, peti »Triglav« 157, šesti »Proleter« 114 itd.

Polfinalni turnir v Vršču

Vršču, 21. avg. — Po VIII. kolu je bil prost dan in odigral so samo prekinjene partije: Dr. Nedeljkovič: Tomovič 1:0, Bekavac: Boljoh 1:0, Božič: Djala remi. Stanje na tabeli po VIII. kolu: Dr. Nedeljkovič, Matulovič, Smalbegovič po 6, Djala 5,5 (1), Grošek 5,5, Božič in Bekavac po 4,5, Stupica 4 (1) itd.

To bodo plavajoče tribune tik ob cilju v Zaki za goste in novinarje

ker sem določen samo za žensko ekipo.

Kako vam ugaja Bled in kaj mislite o organizacijski strani prvenstva?

Tudi na to vprašanje vam ne morem v celoti odgovoriti, ker se še nisem dosti razgledal po Bledu. Tisti naši veslači, ki so sodelovali na lanskoletnih regati, so se vsi izrazili zelo pohvalno o njem in večina je bila navdušenih. Sicer pa vprašajte tekmovalke same.

V tem je prišla po stopnišču skupina tekmovalk, med njimi evropska prvakinja v skifu Čumakova, ki je naša dobra znanka še iz lanskega leta. Prisrčen pozdrav, nato pa smo se zahvalili za ljubeznivost ter se pozdravili, ker so tekmovalke skupaj s svojim trenerjem odhajale na večerjo. Bilo je namreč že precej pozno. Saša Jarc

»Partizan« je tekmoval v plavanju

V nedeljo, 13. avgusta je bilo na kopališču v Kranju plavalno prvenstvo TVD »Partizana«. Nastopila so moštva z vse Gorenjske: Bleda, Tržiča, Raven, Kamne gorice, Radovljice, Kropce in Kranja. Vrstni red nastopajočih še ni znan, ker se bo moralo vodstvo tekmovalja še prepričati o resničnosti članstva nekaterih.

Nekaj boljših rezultatov: ženske — 750 m pršno: Zupan (Bled) 0:47,7; 50 m prosto: Cerne (Kranj) 0:45,5; mladinke — 50 m pršno: Plemeč (Bled) 0:48,6; 50 m prosto: Korošec (Bled) 0:38,5; moški — 50 m pršno: Pristavec (Radovljica) 0:31,9; mladinci — 50 m pršno: Kosmač (Kranj) 0:34,7; 50 m hrbtno: Rebolj (Kranj) 0:43,1.

WATERPOLU TURNIR V BUDIMPEŠTI

Jugoslavija A — Italija 5:3 (3:0)

Budimpešta, 21. avg. — Na mednarodnem waterpolo turnirju v Budimpešti je večer zvečer Jugoslavija A premagala Italijo s 5:3 (3:0). To je bila ena izmed najlepših iger tega turnirja, ki je navdušila 6000 gledalcev. Gole so zabili za Jugoslavijo Franković 3, Ježić in Cipci po enega.

Jugoslavija - Romunija 5:2 (2:1)

Brzojavke

BERLIN, 21. avg. — Na olimpijskih igrah v Melbournu bo za nemško atletsko ekipo nastopalo 42 tekmovalcev: 19 atletov in 9 atletic in iz Zahodne Nemčije, 9 tekmovalcev in 5 tekmovalk pa bo iz Vzhodne Nemčije.

LONDON, 21. avg. — Na mednarodnih kolesarskih dirkah v Moskvi bo sodelovala angleška ekipa, ki bo štela 10 tekmovalcev.

Kaj zdaj, FANT?

Zeleni konec. Na koncu tega Zelenege konca pa pride nekaj drugega, cenenega sicer, toda vendarle štiri stene, streha nad glavo in toplota. Zena, da, žena! Kako lepo je ležati v postelji, zraven tebe pa nekdo spi in globoko diha. Krasno je prebirati liste, zraven tebe pa nekdo sedi na divanu ter šiva in maši luknje v nogavicah. Krasno je, ko prideš domov in rečeš: »Dober dan, ženka! Kako je bilo danes? Ali je šlo?« Lepo je, če imaš koga, da zanj delaš in skrbiš, da, skrbiš, čeprav ti grozi brezposelnost. Lepo je imeti nekoga, da ga tolažiš.

Iznehada se je Pinneberg zasmel. Uboga Ovčka, kako nesrečna je bila sprva. Tolažiti jo je moral, da, tolažiti. Nekdo pri večerji je Ovčka rekla, da ne more jesti, ker se ji vse upira, v trgovini pa je videla lepo prekajeno, rdeče lososje meso. Tako sočno je bilo. Ko bi ga zdaj imela košček!

»Zakaj pa ga nisi kupila?« — »Kaj pa misliš! Ali ne veš, da je to draga reč?«

Govorila sta o tem in onem, vmes je bilo tudi precej nespametnih besed. Toda... Ovčka ne more jesti ničesar drugega!

Tako, pri priči bo šel Fant v mesto. Večerja bo pač pol ure kasneje.

Nikakor ne, Ovčka bo šla sama. Kaj neki si misli! Hoja ji dobro de, sicer pa... Mar bo ona posedala doma vsa v skrbah, ali bo kupil dobro meso? Ovčka mora videti, kako bo prodajalka rezala od velikega kosa. Torej — ona bo šla.

»No, prav, pa pojdi!« — »Koliko naj ga kupim?« — »Osminko. Ne, kar četrtinko. Naj bo, ko vso spet enkrat zapravljiva.«

Gledal je za njo, ko se je odpravila. Tako lep, dolg, prožen korak je imela in tista modra obleka se ji je lepo podajala. Naslonil se je na okensko polico in strmel za njo, dokler se ni izgubila za zidom v daljavi, potem pa je začel hoditi po sobi gor in dol. Izračunal je, da se bo spet prikazala izza ovinka, ko bo petdesetkrat prehodil »jahhalno stezo« v obe smeri. Hodil je in šel, potem pa je skočil k oknu. Zares! Tisti trenutek je Ovčka stopala proti hiši. Ni pogledala kviku. Torej še dve ali tri minute. Obstal je v pričakovanju. Zdela se mu je, da so se odprla vežna vrata, toda Ovčke ni bilo.

Kaj neki se je zgodilo? Videl jo je pred vhodom v hišo, zdaj pa je ni. Odprl je vrata v prednjo sobo. Med podboji je stala Ovčka. K zidu se je stisnila, vsa solzna je bila, nato pa mu je pomolela nasproti zamaščen pergamentni papir, ki ni bilo ničesar v njem.

»Kaj se je zgodilo, Ovčka? Ali si izgubila meso?«

»Pojedla sem ga,« je hilpala, »vse sem sama pojedla.«

»Kar med potjo si jedla iz papirja? Brez kruha? Četrtnko si ga pojedla, Ovčka?«

»Pojedla sem ga,« je ponovila, »vse sem pojedla.«

»Pridi noter, Ovčka. Pripoveduj! Pa zakaj jokaš? Lepo po vrsti povej! Torej — lososje meso si kupila...«

»Da, tako sem si ga zaželela! S težavo sem gledala, kako je prodajalka rezala od velikega kosa. Komaj sem bila na cesti, sem stopil za najbližja vežna vrata, pogledala prvi reženj in — že ga ni bilo več.«

»In potem?«

»Da, Fant moj,« je jecljala med jokom, »vso pot sem delala tako. Kadarkoli sem prišla do kakih vrat, se nisem mogla premagati, pa sem vstopila. Najprej te nisem hotela opehariti. Lepo sem delila na dvoje, tebi pol, meni pol... In potem sem mislila, da zaradi enega režnja ne boš jezen. In potem sem pojedla tvoje koščke drugega za drugim. En košček sem prinesla do vhodnih vrat, tik do prednje sobe sem ga hranila, potem pa...«

»In potem si ga je pojedla?«

»Da, potem sem ga pojedla. Grdo je to od mene, ker boš ostal brez lososjega mesa, Fant. Pa nisem hotela biti samogoltna,« je znova zahlipala. »Nikoli nisem bila požrešna, Fant, samo zdaj! Tako sem žalostna, ker bo Storžek zdaj tudi postal tak požrešnež. In... Ali naj hitro še enkrat stečem v mesto in ti prinesem košček lososa? Prinesla ga bom, zares ga bom prinesla!«

Fant pa jo je zababal na rokah. »Ti velika mala punčka, če ni nič hujšega...« Tolažil jo je in božal in ji brisal solze in čez čas sta se začela poljubljati in potem se je zmračilo. Prišla je noč...

Pinneberg je bil že zdavnaj izven parka. Po ulicah Ducherowa je stopal in je imel pred seboj ratanko določen cilj. Ni zavil na poljsko stezo, tudi v Kleinholzovo pisarno ni šel. Odločil se je in trdno stopal v spoznanju, da njegov ponos zdaj ni na mestu. Bilo mu je vseeno, samo da bi Ovčki ne šlo slabo in da bi bil Storžek vesel. Kaj bi nase gledal! Tako pomemben pa spet ni, enkrat se še lahko poniža, samo da bo dobro Ovčki in Storžku.

Konjiško planinsko društvo postavilo razgledni stolp na Rogli

Konjiško planinsko društvo, ki šteje lepo število članov iz bližnje in daljne okolice, bo to nedeljo slavilo pomemben uspeh svojega enoletnega dela: na vrhu Rogle na Pohorju bodo začeli uporabljati nov razgledni stolp, ki so ga pričeli graditi lanske leto konec avgusta. Tako bo ta vrh Pohorja še bolj privlačen in zanimiv za planince kot tudi za druge obiskovalce Pohorja.

Stolp je visok 30 metrov, s kupolo ali zastavo pa celih 35 metrov. Kupola v obliki železnega kroga je visoka 5 m in se tisti, ki niso vrtoglavci, kaj radi povzpnejo na njen vrh. V stolpu, ki je večji del iz železa, (le stopnice so preplečene z lesenimi desicami), je okoli 20 ton železa ter približno 6 kubnih metrov lesa. V veliko pomoč pri gradnji so bila podjetja iz Konjice in Maribora. Ves material za gradnjo je bilo potrebno prepeljati z Unimog ali pa z goseničarjem, ker s kamionom ni moglo priti do kraja, kjer stolp stoji. Prav tako pa so veliko dela vložili v to delo člani društva in njegov odbor. Člani društva so pri gradnji opravili preko 1500 prostovoljnih uradnih ur. Pri tem pa niso vstopili različna pomožna dela, razna pota, nekateri prevozi itd. Zato ima vodstvo društva skupaj z delovnimi kolektivi veliko zaslug, da stoji na Rogli razgledni stolp večmilionarske vrednosti, ki ga je izdelala Metalna v Mariboru.

Postavljen je tik ob meji okrajev Maribor in Celje, vendar pa po razmejitvah planinskih društev še na področju konjiškega društva. Brez kupole je za štiri metre višji od najvišjega vrha Pohorja, Črna vrha. Na njem je krasen razgled do Triglava, na Savinjske in Kamniške alpe pa do Karavank in obeh vrhov sosedne Avstrije. Proti jugu se vidijo Gorjanci, Seme in Ivanjščica, na vzhod pa Mačelj, Boč in Donačka gora ter Dravsko polje. Za zdaj, še pred otvoritvijo, se je ob nedeljah povzpelo nanj 300 do 500 ljudi, ki so se hoteli naučiti lepega razgleda. Do najbližje postojanke, do pastirske kočice, je od stolpa 12 minut, do kočice na Pesku pa 25 minut. Otvoritev bo v nedeljo, dne 26. avgusta ob 10. uri dopoldan, že v soboto zvečer pa bo planinsko rajanje in taborni ogenj. Prevoz bo s kamioni iz Konjice preko Oplotnice do Peska, od tod pa peš do

Ljudsko revijo Prešernove družbe **OBZORNIK** dobiš v vseh knjigar-nah, kioskih, trafikah

Regle. Ta dan bo društvo uporabljalo tudi posebej izdelano štampiljko kot spomin na velik dogodek njegovega delovanja. Ljubitelji planin, posebej pa še zelenega Pohorja bodo prav gotovo prišli na otvoritev, ki jim bo nudila res lepo razvedrilo. L. V.

To in ono iz Ajdovščine

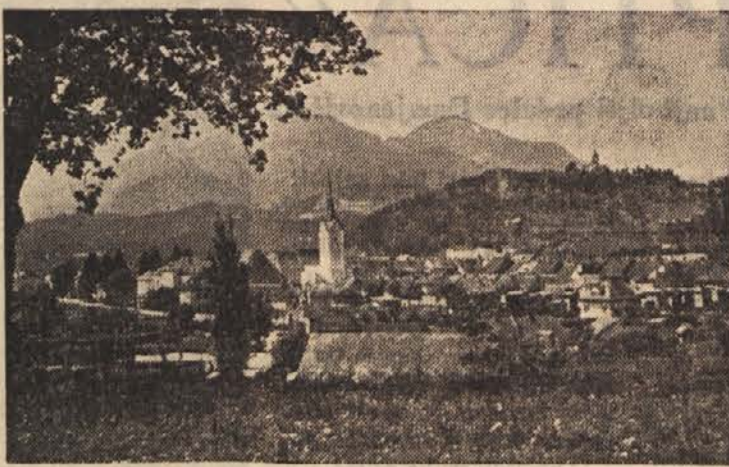
Ondan so se na seji delavskega sveta v sadno-likerskem kombinatu »Fructale« pogovorili o začetku investicijskih del v rekonstrukciji tovarne. Komisija za revizijo programov pri sekretariatu za gospodarstvo RS je namreč odobrila njihov rekonstrukcijski program v skupnem znesku 135 milijonov dinarjev. Ta program nameravajo postopoma uresničiti in v ta namen je delavski svet odobril 15,3 milijona din iz lastnih skladov. Z vgraditvijo novega parnega kotla z 100 kvadr. m ogrevne površine, ki so ga pred kratkim dali v pogon, so povečali proizvodnjo marmelade na 16.500 kg dnevno, to je za 5000 kg več kot prej.

V pripravah za udeležbo ajdovskega delavstva na proslavi 20-letnice velike stavke tekstilnih delavcev, ki bo 16. septembra v Kranju, je občinski sindikalni svet pripravil veliko akcijo. Sindikalna podružnica v Tekstilni tovarni je pripravila že okrog 100 tiskov in tiskal, iz ostalih delovnih kolektivov se jih bo priključilo še kakih 50 udeležencev.

Zabaven in hkrati poučen izlet h koči pri izviru Hublja, ki je ena izmed lepših prirodnih lepot Primorske, je priredila sindikalna podružnica zdravstvenih delavcev. Razen prijetnega razvedrila, so se na izletu pogovorili tudi o svojih strokovnih problemih in nalogah.

Občinski odbor ZB je imel sejo vseh komisij, ki delujejo v okviru organizacije. Na njej so razpravljali o organizacijskih vprašanjih. Tako je med drugim komisija za varstvo otrok padlih borcev letos poslala na letovanje 22 otrok, v uk je odšlo 11 šolodraslih otrok. Občinski ljudski odbor bo letos stipendiral 2 študenta, 32 dijakov pa prejemale dijaške podpore. Podrobno so se pogovorili tudi o spomeniškem varstvu in pri tem menili, da bi bilo treba na Predmeji zgraditi spomenik 350 padlim partizanskim borcem. Na koncu je bilo še sklenjeno, da bo začela komisija za zgodovino zbirati gradivo za tisk ajdovske kronike od leta 1918 dalje.

VSEM PREBIVALCEM OBČINE

SLOVENJ GRADEC

čestitamo ob
**OBČINSKEM
PRAZNIKU**

IN JIM ŽELIMO ČIMVEČ USPEHOV PRI GRADITVI SOCIALISTIČNE DOMOVINE

- OBČINSKI LJUDSKI ODBOR
- OBČINSKI KOMITE ZKS
- OBČINSKI ODBOR SZDL
- OBČINSKI ODBOR ZB
- OBČINSKI SINDIKALNI SVET

KOROŠKO GOZDARSKO PODJETJE
GRABENO PODJETJE

- TOVARNA USNJA
- ELEKTRO
- LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE
- TRGOVSKO PODJETJE »ZILA«
- KMETIJSKA ZADRUGA • Stari trg
- HOTEL »KOROTAN«
- TOVARNA KOS
- TOVARNA MERIL
- »OPREMA«

SLOVENJ GRADEC

M 266

SOLSTVO

INDUSTRIJSKA SOLA LITOSTROJ LJUBLJANA

Vpisuje učence v I. razred za šolsko leto 1956/57, vsak dan (razen nedelje) od 8. do 12. ure v poklice: livar, modelni mizar, strugar in strojni ključavničar.

Vpišejo se lahko vsi, telesno in duševno sposobni državljani FLRJ, stari od 14 do 16 let. Prednost, vpisa imajo kandidati z dovršeno nižjo gimnazijo in ob istih pogojih partizanske sirote. Vsi prijavljeni bodo pred dokončnim sprejemom preizkušeni (psihotehnični preizkus - opravljali bodo preizkušnjo iz slovenskega jezika, matematike in prostoročnega risanja) in zdravniško pregledani.

V času šolanja, ki traja tri leta, prejema učenci denarne nagrade po doseženem uspehu, in sicer od 1500 do 3500 din mesečno; učenci livarji pa dobivajo še posebne mesečne dodatke po 500 din.

Za vpis je potrebna lastnoročno pisana prošnja, kolkovana s 30 din državnine in 20 din mestne takse, rojstni list in zadnje šolsko spričevalo. Tisti, ki bodo stanovali v internatu, morajo priložiti še prijavo za sprejem v internat (obrazec 1,74). Vzdrževalnina v internatu znaša 4000 din mesečno.

Vse ostale informacije lahko dobiš pisмено od uprave šole ali telefonično na št. 21-810 do 919, interno 417.

Popravni izpiti na gimnaziji v Novem mestu se bodo pričeli 27. avgusta, sprejemni izpiti in matura pa 30. avgusta. Podroben razpored je na ogledni deski v gimnaziji.

D NEVNE NOVICE

Obvestilo čebelarjem

Gozdna opazovalnica Smartno na Pohorju javlja v dneih od 17. do 19. t. m. o donosih, ki so se gibali med 0,10 in 0,70 kg na dan.

Od drugod ni poročil omembe vrednih sprememb.

Kmetijski inštitut Slovenje

Vprašajte tisoče gospodinj, ki z zadovoljstvom dan za dnem perejo z OVEN milnim praškom, pa boste vedno znova slišali, da OVEN milni prašek pere prav res snežno belo, kajti njegova izredna kvaliteta je odlična.

OVEN milni prašek pere bolj belo, pa prav zares!

FLEX v hišo! FLEX v potno torbo! Masten madež lahko dobiš vsak čas, pa nobene skrbi, če imaš FLEX!

Kvaliteta odlična! Teint Bell ROZNO MLEKO je bilo nujno potrebno našim ženam. Teint Bell Rožno mleko dobiš, kjer imajo kvaliteten kozmetiko.

LIN čistilni prašek čisti temeljito in hitro vse predmete iz kovine, lesa in keramike.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNE LEKARNE
Sreda, 22. avg.: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.

Četrtek, 23. avg.: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

KINO
»PARTIZAN«: Amer. barvni film »Dvoriščno okno«.

»UDARNIK«: Bolgarski film »Pod jarmom«.

UMETNOSTNA GALERIJA
Razstava srbske sodobne grafike. Razstavljenih je 88 grafik vidnejših srbskih grafikov. Razstava je odprta dnevno od 10 do 18 v času od 19. avgusta do 2. septembra 1956.

IZ MURSKE SOBOTE

KINO
»PARK«: Ameriški film »Leteči vrabci«.

CELJSKE VESTI

KINO
»UNION«: Ameriški barvni film: »Velika nagrada«.

»METROPOL«: Ital. film »Porca miseria«.

POROČILO O GIBANJU PREBIVALSTVA V CELJU OD 11. DO 18. AVG.:
Rojenih: 36 dečkov in 21 deklica.

Poročili so se: Jožef Benčan, usl. Ljudske milice iz Celja, in Ana Popit, trg. pomočnica iz Arje vasi; Fridrih Skornik, žerjavovodja iz Stor, in Stefanija Dernač, knjigovodkinja iz Celja; Alojz Feklar, nameščenež iz Turja pri Hrastrniku, in Stefanija Dornik, kuharica iz Celja; Drago - Dušan Krumpak, mizarski pomočnik iz Trnovelj, in Marija Zentič, kuhinjska pomočnica iz Celja; Ludvik Pustek, delavec, in Stanislava Zupan, delavka, oba iz Celja; Martin Veber, železostругar, in Hilda Keguš, trgovska pomočnica, oba iz Celja; Felicitjan Leban, gradbeni tehnik iz Vojnika, in Milica Kočnik, knjigovodkinja iz Celja. Ivan Rabuzin, delavec, in Milica Dvoršak, delavka, oba iz Celja; Karl Einflat, orodni mehanik, in Stefanija Sporer, nameščenežka, oba iz Slovenskih Konjic.

Umrli so: Cvetka Kukec, otrok iz Celja, stara 16 mesecev; Marija Vranjek, gospodinja iz Resnika pri Zrečah, stara 45 let; Marija Ruckl, gospodinja iz Ločnice pri Celju, stara 68 let; Jožef Črepinšek, zidar v pokolu iz Zg. Hudinje pri Celju, star 49 let; Frano Prevolnik, vzdrževana oseba iz Celja, star 21 let.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO
Ameriški barvni film »Bledoličnikov sin«. Predstava ob 20.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO
»SVOBODA - TRBOVELJE II.«: avstrijski film »Leteči razred«.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Alojz Jenko

VESTI IZ KRANJA

KINO
»STORŽIČ«: Amer. barvni film: »To je ljubezen«. Predstavi ob 18 in 20.

»PARTIZAN«: Amer. barvni film »Ljubimca divjega zapada«. Predstava ob 20. Danes zadnjikrat!

Z BLEDA

KINO
Amer. film »Sodnik Timberlane«. Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi Lana Turner, Spencer Tracy in Zachary Scott.

IZ DOMŽAL

KINO
Ameriški film »Možje«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Marlon Brando in Teresa Wright.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za sredo, 22. avgusta
5.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni sporod) - 5.30-6.25 Naš jedilnik - 6.30-6.40 Reklame - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - 11.00 Radijski koledar - 11.05 Orkestralne slike (Kalamiris, Turina, Loefler, Griffes) - 11.50 Za dom in žene - 12.30 Opoldanski operni sporod - 12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Tončka Berliš: Kakšen pomen ima zgodnje izkopavanje krompirja - 12.40 20 minut s kmečko godbo in Veselini godci - 13.15 Operetna in lahka glasba - 14.30 Zanimivosti iz znanosti in tehnike - 14.40 Zeleli ste - poslušajte! - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.35 Orkestralni odlomki iz oper - 16.00 Utrinki iz literature - Deninos: Iz dnevnika majorja Thompsona, II. del - 16.30 Popoldanski koncert - 17.15 Zabavna in plesna glasba - 18.00 Ob 20-letnici stavke tekstilnih delavcev in delavk (reportaža) - 18.15 Naši najmlajši pred mikrofonom (iz produkcij nižjih glasbenih šol) - 18.45 Radijska univerza - profesor Alojzij Vabnal: Dve, tri o verjetnosti - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 Posnetki z dubrovniških letnih iger - 22.15-23.00 Jazz-cocktail - 23.15-23.00 UKV program: Nočni komorni koncert - 23.00 do 24.00 Oddaja za tulino - na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

DROBNI OGLASI

ADMINISTRATIVNI PRISTAV, več vseh pisarniških poslov, išče primerne zaposlitve: eventualno tudi izven Ljubljane. Naslov v oglašnem oddelku LP pod »Vestem«. 691

KINO »UNION«

Italijanski film

Deset ljubavnih pesmi

Tednik F. N. št. 33. V glavni vlogi Jacques Sernas in Brunella Bovo. Tednik F. N. št. 33. Predstavi ob 18 in 20.30. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »KOMUNA«

Ameriški film

JACK LONDON

Tednik F. N. št. 33. V glavni vlogi Michael O'Lea in Susan Hayward. Predstavi ob 18 in 20.30. - Prodaja vstopnic od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film

Ona išče srečo

Tednik. V glavni vlogi John Wayne in Jean Arthur. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje. - Danes zadnjikrat. Jutri švedski film »Samo majhe«.

KINO »SLOGA«: amer. barvni film: »Saskatchewan«. V gl. vlogi Alan Ladd in Shely Winters. Tednik. Predstave ob 17, 19 in 20. Ob 19 matineja ameriškega filma »Ne bodo mi verjeli«. V gl. vlogi Susan Hayward.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški film

Bledoličnikov sin

V glavni vlogi Bob Hope in Jans Russel. Predstave ob 18, 18 in 30. Prodaja vstopnic od 13 dalje.

STEKLARNA HRASTNIK V HRASTNIKU

poziva vse delavce in uslužbence

ki so bili leta 1955 zaposleni v podjetju in imajo po Uredbi o plačah delavcev in uslužbencev pravico do udeležbe plač iz dela dobička, da se zglašijo v podjetju zaradi uveljavitve pravice do deleža pri dobičku.

Priglasitveni rok je 3 mesece od dneva te objave.

H 32

impol • industrija • metalnih • polizdelkov
SLOVENSKA BISTRICA

sprejme v službo

več metalurških inženirjev

Prednost imajo kandidati s prakso, v poštev pa pridejo tudi začetniki. - Plača po tarifnem pravilniku, ostali pogoji po dogovoru. - Ponudbe pošljite na upravo podjetja.

3211

TOVARNA AVTOMOBILOV

»FAP«

PRIBOJ na Limu

TAKOJ DOBAVLJA: VSE VRSTE

tovornih avtomobilov od 4 do 8 ton

KAKOR TUDI

avtobuse na dveletni kredit

3044

Tudi pri nas »ČLOVEK PTICA«

Konstruktor Dimić izdeluje letalna krila — Naš najboljši padalec Damjanović bo »človek-ptica«

Konstruktorski biro aerokluba v Mostaru gradi že delj časa letalna krila, ki bi omogočila letanje »človeku ptici«. Po smrti Francoza Lea Valentina in Charlesa Hilburna, ki sta skušala uresničiti bajko o Dedalu in Ikarusu — oba poskusa sta se tragično končala letos — imajo v svetu le malo upanja v uspeh novih konstrukcij letalnih kril.

Francoz Leo Valentin je imel krila iz lesa in platna. Mahal je z njimi kakor ptica in tako mu je uspelo zmanjšati hitrost padanja. Imel je srečo vse do letošnjega maja, ko so mu tako krila kakor padalo odpovedala. Valentin se je ponosrečil v bližini Liverpoola; mnogi so mislili, da je s tem konec ideje o letenju »ljudi ptice«. Nekaj dni pozneje, v mesecu juniju letošnjega leta, je skušal Američan Hilburn prav tako leteti s svojimi krili, ki je o njih zatrjeval, da so boljše kakor Valentinova. Tudi on se je ponosrečil.

Pred kratkim se je lotil takšnih kril mladi konstruktor Dragan Dimić v Mostaru, ki dela za vsak del natančne račune. Krila bo zgradil iz trdega lesa, imela pa bodo naprave za upravljanje, tako da bo s samim tem dal »človeku ptici« v roke moč za obvladavanje kril. Krila bodo imela tri padala; če se bo hotel človek osvoboditi, bo treba potegniti le za posebno ročico. Človek se bo pri tem spustil na zemljo z dvema padalom, krila pa bodo neposredno padala s tretjim padalom. Dimić je bil skupno s sodelavci eden glavnih pomočnikov letalskega inženirja Hranišlavu Liloslavljeviću pri konstrukciji akrobatskega letala »Sokol I«, ki je pokazalo dobre letalne sposobnosti. Vse to daje mnogo upanja na uspeh teh letalnih kril. Po vsej verjetnosti

bo s temi krili prvi letel najboljši jugoslovanski padalec Danilo Damjanović, ki se zelo dobro spozna tudi na tehniko pilotiranja.

Ko bo leta 1958 dograjen prekop med Montrealom in Ontarijskim jezerom, bodo oceanske ladje lahko plule tisoče kilometrov daleč v notranjost severnoameriške celine

OSNUTEK POSTAJA RESNIČNOST

Z velikimi ladjami v prerijo

ČEZ TRI LETA BODO ODPRLI NOVO PLOVNO POT, PO KATERI BODO PLULE OCEANSKE LADJE DALEČ V OSRČJE SEVERNOAMERIŠKIH CELIN

Svetovna javnost bo komajda zaznamovala velike narčne, ki jih trenutno uresničujemo ob gornjem toku Reke sv. Lovrenca in ki sodijo med največje v zgodovini Severne Amerike. Ladijsko plovbo po velikih kanadsko-severnoameriških jezerih nameravajo po tej reki povežati z Atlantskim oceanom.

Pravzaprav obstaja ta vodna zveza že dolgo časa, vendar lahko vozijo po določenih odsekih le manjše tovorne ladje do 3000 ton nosilnosti, ker so plovne poti zaradi ožin, zapornice in mostov pretesne za velike čezoceanske ladje. V atlantskih pristaniščih Montrealu, Bostonu in New Yorku morajo pretovorniti blago na manjše ladje, če ga hočejo spraviti v notranjost celine, v obratnem smislu pa se ponavlja isti proces pri prevozu ameriškega industrijskega blaga v čezoceanske dežele. Zaradi tega so prevozniki stroški znatno višji, kot bi bili sicer.

Kanadska vlada je že večkrat ponudila severnoameriški sodelovanje pri graditvi nove plovne poti, na kateri je v krajših odsekih več prometa kot na Sueskem in Panamskem prekopu skupaj. Pol stoletja so se pravdala razne ameriške družbe zaradi načrtov za poglobitev Reke sv. Lovrenca na tistih krajih, kjer so brzice in preplitva voda, že od preloma stoletja so ameriški državni predsedniki zagovarjali uresničenje načrtov, vendar je posameznim gospodarskim skupinam vselej uspelo preprečiti neposredni priključek jezerskih plovnih poti na Atlantski ocean. Velika oceanska pristanišča so se bala zmanjšanja prometa, prav tako tudi številne železniške in ladijske družbe, ki so imele od prevoza na manjših parnikih po Reki sv. Lovrenca velike dobičke.

Med največje dosežke sedanjega predsednika Eisenhowerja nedvomno sodi odločitev, ki mu

je uspelo doseči pred dvema letoma v ameriškem senatu. Ta se je izrekel z 51 glasovi proti 31 za poglobitev omenjene reke, da bi mogle po njej pluti velike oceanske tovorne ladje.

Na vsej novi plovnici so se pojavili moderni stroji. Nad 3700 metrov dolgo progo bo treba poglobiti le na nekaterih mestih, samo 190 km dolgi odsek med Montrealom in Ontarijskim jezerom bodo morali popolnoma preoblikovati, ker je tam največ brzic in ker večje ladje zaradi plitvin ne morejo skozi to ožino. Zdaj gradijo med Cornwallom in Prescottom dvoje nad kilometer dolgih jezov, da bodo preplavili brzice in pridobili dovolj vodne energije za ameriško-kanadske elektrarne, ki bodo dajale 2,2 milijona kW električne energije.

V dolini omenjene reke bodo morali opustiti več mest in naselij, ki jih bo preplavila voda. Vsa dela, ki bodo stala okoli

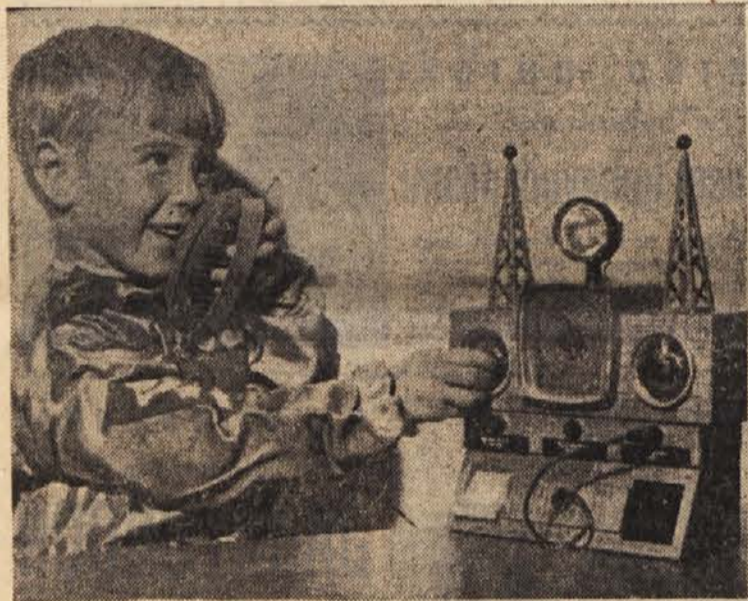
900 milijonov dolarjev, naj bi bila opravljena do konca l. 1958, takrat pa bodo velike ladje vozile po poglobljeni strugi okoli 2000 km dlje v notranjost severnoameriške celine in upostavile neposredno oceansko zvezo z industrijskimi mesti Detroit, Toronto, Chicago, Milwaukee in Duluth. Tako bo segel Atlantski ocean daleč v notranjost prerijskih peščenih polj, razen tega pa bodo potrojili dosedanj promet 45 milijonov ton prevoženega blaga, večinoma železne rude z Labradorja, pšenice iz prerije ter premoga, jekla, lesa in nafte.

Pred dvema letoma so začeli usposabljati Reko sv. Lovrenca za oceanske ladje. Zdaj je vsa reka eno samo veliko gradbišče. Posnetek kaže pomožni nasip, za katerim se bo izsušilo rečno korito, da bodo lahko poglobili strugo

DA IMA DOBER NOS

je dokazal pismonoša iz nemškega kraja Hanau, ki je našel v pisemskem nabiralniku par prijetno dišečih rokavic. Skrbno je pregledal pisma in vsako natanko poduhal, nazadnje pa je našel pravo, ki je dišala kot rokavice. Prebral je naslov pošiljateljice in ji vrnil rokavice

Angleži so si izmislili moderno otroško igračo v obliki radijske postaje, ki lahko oddaja in sprejema glasove in Morsejeve znake skoraj kilometer daleč

Drobne ZANIMIVOSTI

JAZVSKO GROBIŠČE V SOMBORU

Gradbeni delavci so sredi Sombora našli zelo staro grobišče. V globini 180 cm so našli človeško okostje, uhane, zapetnice, bronasto zaponko, prapor in keramično vrtavko. Na neizkopanem zemljišču je še več takih grobov.

Strokovnjaki so pozneje ugotovili, da gre za ostanke starega nomadskega plemena Jazvigov, ki se je v začetku naše dobe za Julija Cezarja priselilo iz Južne Rusije. To plemo je pripadalo skupini Sarmatov in je bilo zelo bojevitno. Jazvigi so imeli samostojno državo, ki so jo uničili Huni konec 6. stoletja.

POTAPLJASKI REKORD

Nov svetovni rekord v potapljanju je pred kratkim postavil neki ameriški delavec v kalifornijski litalni tovarni v San Diegu. Potapljač je pred potopitvijo vdihnil kisik in vzdržal pod vodo natanko 6 minut in 30 sekund. Dosedanji rekord s časom 6 minut 29 sekund in 4 petine je imel Francoz Policin vse od leta 1917.

»VESPA« NA VODI

Na plažah v Angliji so se pojavile prve »vespe« na vodi za dve osebi. Vozilo je izdelano iz okrepjene plastične snovi, pogonja pa ga dvotakten motor. Ta vespa, ki vozi po vodi, je zelo udobna ter jo je mogoče med vožnjo zapustiti in ponovno splezati nanjo, če si vozač zaželi osvežujočo kopel.

Pošast brazilskih rek

Piranhe, komaj 35 cm dolge ribe, se Brazilci bojijo bolj kot krokodila. Na pogled se ta riba nič posebno ne loči od drugih vodnih prebivalcev, v resnici pa je prava pošast z ostrimi, žagi podobnimi zobmi. Piranhe živijo po navadi v velikih skupinah in napadajo vsakogar, kdor stopi v vodo, tudi ljudi.

Prebivalci brazilskih obrežnih naselij kar zadržijo, če slišijo besedo piranha. Kajkrat se je že primerilo, da je otrok za trenutek vtaknil v vodo roko ali nogo, pa so mu jo ribe obrale do kosti. Seveda če je bil ribji vlak prav taktat v bližini.

Brazilske reke tečejo povečini skozi slabo naseljene pokrajine, zato je tam le redkokje brod ali most. Če hočejo pastirji spraviti svojo čredo čez reko — tam je živinoreja močno razvita, zlasti govedoreja — po navadi žrtvujejo kravo, ki jo naštejejo v vodo, da jo ribe požro, medtem pa na drugem koncu naštejejo čredo v vodo.

Krava mora v vodo, kjer jo piranhe takoj napadejo. Žival se

skuša rešiti z begom, toda že po nekaj minutah je vse končano: od krave ostane samo okostje. Med

Okoli plavajoče krave, ki jo pastirji žrtvujejo, se iznenada naredijo mehurčki. Piranhe pokažejo ostre zobe, trenutek zatem pa že trgajo meso z živali in v nekaj minutah je tam samo še krvava sled

to strašno gostijo se piranhe kaj pogosto spopadejo tudi med seboj, tako da je reka vsa krvava. Te dragocene trenutke, ko piranhe trgajo žrtvano kravo, izkoristijo pastirji za to, da hitro poženejo čredo čez reko.

Zobovje in OZN

Nedavno se je primeril v Jeruzalemu eden najznačilnejših dogodkov med obema sprtima deželama in hkrati najbolj nenavaden pripetljaj, kar obstoji OZN. Manjši del mesta za starim obzidjem je jordanški, novo središče pa je glavno mesto izraelske države. Vmes je na nekaterih mestih komaj za cesto širok nevtralni pas. Na enem kraju je tik na meji francoska bolnišnica in tako se je zgodilo, da je neki bolnik, ki se je nagnila skozi okno, padlo novo umetno zobovje čez mejo.

Ker pomeni prestop nevtralnega pasu z obeh strani smrtno nevarnost — doslej sta obe obmejni straži ušgali po ljudeh, ki so stopili v ta nevtralni pas —

Angleži pišejo zgodovino na srebru

Večja skupina vodilnih angleških mojstrov zlatarske in srebrarske obrti si je zadala nalogo, da bodo začeli zapisovati zgodovino v srebru. Pri tem gre za najnovejšo zgodovinske dogodke, ki jih bo vsekakor treba upoštevati v prihodnjih zgodovinskih knjigah.

je bila ženska brez zobovja v zagati. Uprava bolnišnice je obvestila policijo, ta pa komistijo ZN za premirje, ki je poslala po diplomatskih zvezah jordanški vladi sporočilo, da bo njena delegacija prestopila nevtralnemu ozemlje.

Naslednjega dne ob enajstih dopoldne se je odpravila delegacija po pritrilnem odgovoru pod vodstvom francoskega oficirja z belo zastavo v »deželo nikogar« in je tam poiskala zobovje. Levi posnetek je narejen na kraju, ki ga kot nevtralni pas že osem let ni prestopila človeška noga, desna slika pa kaže slovo delegata OZN v uniformi francoskega oficirja od bolniškega osebja.

(Brez besed)

V življenju se da olajšati marsikatero breme

Hitlerjev zaklad v Nemčiji?

Kakor poroča radio Dunaj, je pred kratkim v bližini Ennsa nekdanji »vodja standart SS« Wolff izkopal zaklad »telesne standart SS Adolf Hitler« in ga prenesel v Nemčijo. V Enns so po tej vesti takoj odpotovali uslužbenci preiskovalnega oddelka orožniškega poveljstva za Gornjo Avstrijo. Preiskovanje je bilo zelo težavno, ker v okolici Ennsa zdaj gradijo avtomobilsko cesto in so na raznih krajih izkopani pravcati griči zemlje. Preiskoval-

ni organi domnevajo, da je možno, da je skrivališče na oni strani Ennsa, na nekdanjem sovjetskem okupacijskem področju. Zato so se povezali z več orožniškimi postajami v obmejnem delu Spodnje Avstrije. Med tem časom so opozorili tudi obmejno policijo in carinske oblasti, ki so na meji med Gornjo Avstrijo in Bavarsko, naj sporočijo vse, kar so opazili zlasti v zadnjih dneh in kar bi utegnilo pomagati, da bodo pojasnili ta primer.

Pod vodstvom francoskega častnika kot zastopnika OZN je iskala delegacija v »deželi nikogar« izgubljeno umetno zobovje. Potem ko je bila akcija uspešno opravljena, se je francoski oficir prijazno poslovil od bolniškega strežnega osebja